

Mahjas Weefis

Nr. 7.

Rigā, 17. februārī 1910. g.

55. gada gabjums.

Swaigschnu pafaule.

Profesora Dr. Hermana J. Meina.

C e w a d s.

Kad gaischā naktī pazekam ftatu pret swaigsnem apfehto debes jumū un nowehrojām swaigsnes, kuras, kluseem fargeem lihdsīgi, nostatas lejup no pafaules telpām un tad garā nostāigajām lihds teem laikeem, kur zilwezes wehstures pawedeeni suhd tumšoš teiku labirintos, tad juhtamees dīki aistustināti no domām, ka šchis swaigsnes jau tad mirdseja pahr semes lodi, kad wehl neweena zilweka kahja tur nebija staigajuse un ka winas ari tad wehl noluhkofees lejup, kad leelā zilwezes wehstures drama buhs fen beigta un no saprahtigo buhtnu dīshwes wairs ne pehdas nebuhs atlikuschas. Ari sawu atteezigo stahwolli — ar maš isnehmumeem, kuri peeder fewischkai grupai — swaigsnes pehz azu ftata nawa mainijuschas kopsch fen seneem laikeem. Winas ir pee debefs welwes tā peenaglotas. Senās tautas tapehz winas sauza par stahwu swaigsnem, domadamas, ka winas nostiprinatas debefs isplatijumā lihds ar to ikdeenas greeščas ap semi. Jauno tautu pehtijumi, protams, peerahdija, ka ari swaigsnes ir nebeidsamā kustibā un wifas bes isnehmuma aprinko milsiņus zekus warena spehka dīhtas. Sem tahdeem apstahkkeem swaigschnu finatnei, jau sawa preekschmeta deht ween ir augstaka nofihme, bet finatnu karaleenes wahrdu wina nes ar pilnu teeftbu winas augstās attihstibas deht, kuras nesafneeds neweena uš nowehrojumeem dibinata finatnu nosare. Mehginajums, issinat neismehrojāmās telpās pasaulu kermenu stahwolli, ir jau pats par fewi tik pahdrošchs un neaptwerams, ka wezais greeku filosofo Sokrats debefs pehtijumus nosauza par besfeknigeem un saweem skolneekem dewa padomu nodarbotees ar zitām labakām leetām.

No winšč gan teiktu, ja winšč finatu, zif tahfu no ta laika ir eespeedufes zilweku pehtischana debefs dīkumos, ka no masās semes ir mestis dīkumu mehrotajs telpas

besdibenos, ka swaigsnes, kuras lihds schim nekad nawa zilweka azim spihdejuschas, tagad ir usnemtās pehtneeka redšes aplokā un pat winu weelu fastahwdakas, kuras lihdsigas muhsu semei, ir tikuschas ispehtitas! Un wehl weenmehr nawa robeschu tahlakeem pehtijumeem, wehl weenmehr wirtnejas mehrki nebeidsamā pilnibā zehlu zilweku darba zeenigi, wehl weenmehr zekas jautajumi, atbildes uš kureem teef nowehletas muhsu pehznahzeem, un weenmehr wehl mums wajaga atsihtees, ka muhsu sinaschana ir neeziga.

Nestaitot fauli, mehneš un kometas, atleef tikai nedauds debesu kermenu, kuru fewischka kustiba manama ari zaur pawirschu apluhkofschanu, tās ir planetas, pee kurām peeder ari muhsu seme un kuru kustibas zentralais punkts ir faule. Ar winām mehš turpmat nenodarbošmees, bet gan tikai ar debesjuma mirdsofcheem punkteem — stahwu swaigsnem — un ar winām radneezigām swaigschnu bildem nebeidsamā isplatijumā

No stahwu swaigsnem fenatnē tikai weenai weenigai bija nofihme preešč zilwekem, un proti, Sirijam, gaischakajai debesu swaigsnei. Bet tas bija tikai gadijums, kas schai swaigsnei dewa scho zeenibu, jo par Sirija pateeso nofihmi pafaules telpā wezajām tautam nebija nemasakās nojaudas.

Wezajā Egiptē Sirijs tika redsams pirmoreis rihtos preešč faules lehtta itgadus ap to laiku, kad Nilas uspluhdi, no kureem atkarajas Egiptes rascha, bija aisneeguschī augstako palahpi. Schi Sirija parahdischanās, kura sakrita kopā ar Nilas uspluhdu deenu, bija tikai gadijums un muhsu deenās tas fen wairs tā nawa; tomehr wezajā Egiptē tizeja noslehpumainam sakaram ar swaigsnes parahdischanos un Nilas uspluhdeem un sakarā ar swaigsnes parahdischanos noteiza ari gada laikus. Sirijs tika zeenits

kà gada lungs un wina uflehtſchanas deena tika nolikta egipteefchu mehneſcha Thota 15. deenà. Bet tà ka pateefais gada garums nawa wis 365 deenas, bet wehl 6 ſtundas wairak un tàs nu wajaſeja kaut kahdà ſinà eewehrot, ja gribeja, lai gadu ſintenu laikà Sirija parahdiſchanàs weenmehſ fakriſtu ar Thota 15. deenu un gada laiki ar ſaweem mehneſcheem. Rà tas tika iſdarits, tas bija egipteefchu preeſteru noſlehpums, kuſch ir tizis atklahts tikai zaur wiſjaunakeem pehtijumeem. Tas bija deefgan weenlahrſchs un wareja palikt apſlehts tikai tur, kur tautas maſas un pat mahzitee nepeegreeſa fewiſchſas wehribas laika rehkinaschanai. Egipteefchu preeſteri, proti, ſlaitija pehz katreem tſchetreem gadeem Sirija parahdiſchanàs deenu dubulti, bet eerehkinaja abas deenas par weenu. Tahdà kahrtà wineem ijdewàs gada rehkinus noturet lihds ſwarà ar ſaules un Sirija zekeem un ir domajams, ka ſchi egipteefchu kalendara aprehkins ir ſahzees 18 gadu ſintenus preekſch muhſu laika aprehkinaschanas ſahkuma. Scho laika rehkinu atrada wehſak Julijs Zeſars pa ſawu Egiptes uſtureſchanàs laiku un wiſch nehma to par pamatu ſawam jaunajam kalendarijam, tikai ar to ſtarpibu, ka wiſch katreem tſchetreem gadeem dubultdeenas weetà peeliſka weenu leelo deenu (ſchaltdeenu). Schi Juliana kalendara pirmà deena ſahſas ar 1. janwari 45 gadu preekſch Kriſtus un toreijejaſ egipteefchu gads bija taiſni tahds pat ar Thota 15. deenas dubultſchanu. To nu Zeſars tuhltit bija eewehrojis lihdams uſſahſt ſawu jauno gadu rehkinu ar ſchaltgadu.

Muhſu laikos, iſnemot Kreewiju, zitur wairs neteek leetots Juliana kalendars, bet gan Gregora. Tà ka pehdeja ſchaltgadu rehkins nawa tizis groſits, tad wezo egipteefchu laika rehkins ari tagad ir par ſchaltgadu pamatu, tà ka Sirijs ari wehl tagad ir tuwà atteezibà ar muhſu kalendara aprehkineem.

Stahwu ſwaigſchnu ſpoſchums un wina ſkaiſs.

Jau ſirmà ſenatnè ſwaigſnes ir tikufchàs ſakopotas grupàs waj ſwaigſchnu ſihmès un tad noſauktas ar daſchadeem wahrdeem, kure pa leelakai datai ir uſglabajuſchees lihds pat muhſu deenam. Paſiſtamata ſwaigſchnu ſihme ir gan „Leelais Lahzis“ jeb „Greifee rati“, kure paſtahw no ſeptinàm daſchada ſpoſchuma ſwaigſnem, no tam tſchetras iſtaifa pagarinatu tſchetriſtuhri — lahtſcha widuzi, kamehr atlikufchàs trihs apſihmè aſti. Rahda zita ſen ſena ſwaigſchnu ſihme ir Drions (Seetinsch), kuſch atſchkiras zaur daudſam fewiſchki gaiſchàm ſwaigſnem. No wezàm tautam mums uſglabatàs ſwaigſchnu ſihmès wehl ir ſekofchàs. Pee ſeemetu debefim: Maſais Lahzis, Leelais Lahzis, Puhkis, Efejs, Bootes, Seemetu kronis, Hertuls, Lira, Gulbis, Raſtſopeja, Perſejs, Drmanis, Tſchuhſtu neſejs, Tſchuhſta, Bulta, Ehrglis, Delfins, Kumelſch, Pegafs, Andromeda, Seemetu trihsſtuhriſ. Beſ tam dſihwneeku ſwaigſchnu ſihmès: Auns, Wehrſis, Dwihai, Wehſis, Lauwa, Jaunawa, Swari, Skarpions, Strehlneeks, Meſchahſis, Uhdenswihrs un Siwis.

Pee deenwidus debefim: Waſſiws, Drions, Eridana

upe, Sakis, Leelais Sunſ, Maſais Sunſ, Argo fugis, Uhdens tſchuhſta, Bikeris, Krauklis, Altars, Zentaurſ, Wilks, Deenwidus kronis, Deenwidus Siws. Pee ſchim ſihmem wehſak ir nahkufchàs klahſt zitas, fewiſchki pehz tam, kad zaur atradumeem pee deenwidus debefim ari ſchi debefis data Giropas kulturzilwekeem ir tikufe pilnigi peeeetama. Starp ſchim wehſakàm ſwaigſchnu ſihmem ir eewehrojamaſà Deenwidus Kruſts.

Ne maſums no gaiſchakajàm ſwaigſnem ir dabujuſchàs atfewiſchkus wahrduſ un galwenà kahrtà no arabeefchu astronomeem. Tà ſpoſchakà ſwaigſne „Leela Suna“ ſihmè ir Sirijs, galwenà ſwaigſne Leelajà Lauwà: Reguls, ſpoſchakà Bootes: Arkturs, mirdſofchakà Lira: Wega. Schoſ wahrduſ un ſwaigſchnu ſihmès war uſmeflet atfewiſchki uſ debefu kartes. Ari pehz ſpoſchuma ir ſwaigſnes tikufchàs iſſchkirtas un jau wezo greeku astronomi runà par 1., 2., 3., 4. un 5. „leeluma“ ſwaigſnem, zaur ko tomehr neteek iſteiktis kaut kas par wina pateefo leelumu, bet zaur to teek tikai apſihmets wina ſpoſchums. Gaiſchakàs ſwaigſnes, protams, peeder pee 1. leeluma ſchkiras, ar wahjaku ſpihdumu, kuru ar azim wehl tikko war ſamanit, peeder pee 6. leeluma ſchkiras.

Neweens neſchaubas, ka ſwaigſchnu ſkaiſs, kuras beſ mehneſcha naſtis pee debefim waram redſet, ir toti leelis. Gaiſchi mirdſofcho ſwaigſchnu, tà Kapela, Arkturs, Adelbarans nawa gan daudſ, bet no maſak ſpoſchajàm ſaredſam jau leelu pulku un beidsot no wiſmaſakajàm ſwaigſnitem, kuras drihs te, drihs tur uſ azimirkli pamirdſ un tad leekas atkal apdſeestot, katreſ, kam gaiſchàs azis, buhs pahrlèezinats, ka wiſch redſ miſſigu daudſumu. Ir kaudis, kure rehkina uſ wairakeem ſimtſtuhſtoſcheem to ſwaigſchnu ſlaitu, kuru wina ſaredſ weentahſchi ar azim. Netas tomehr nawa maldigaks kà ſchahdas domas un ja kaut kas iſleekas pahſteidsſofchs pee to ſwaigſchnu kopſkaita, kuras mehſ ſamanam ar weentahſchàm azim, tad tas ir wina maſums. Nemas nerunajot par to, ka daudſ tuhſtoſchus ſwaigſchnu war azim ſaredſet, nawa pat 4000, kuras wiſgaiſchakà aſs pee ſkaidrakas debefis war ſaredſet. Tas ir pilnigi ſkaidri, jo wiſas ſchis ſwaigſnes ir jau ſen uſnemtas ſaraktos un uſ kartem un nemas wairs newar buht runa par daudſuma nowehrteſchanu, bet gan par noteiktu ſkaiſſchanu. Ja turpretim nem rokà tahſſkatu un pahrmeklè ar to ſwaigſchnoto debefi, tad ir redſams, ka ſwaigſchnu daudſums peeaug tur, kur ſwaigſnes ir neſpodrakas, un jo ſtipraſ tahſſkats, jo wairak eeraugamas maſak gaiſchàs ſwaigſnes.

Protams, preekſch astronomiſkeem pehtijumeem ir no leela ſwara pareiſas kartes, uſ kuràm wiſas ſchis ſwaigſnes pehz wina ſtahwoſka un ſpoſchuma buhtu uſnemtas. Bet kà wiſi mehginajumi to rahda, zaur weentahſchu nowehroſchanu ſchahdas kartes nawa uſſtahdamas. Schais grubtibàs astronomeem iſpalihdſeja fotografijas mahſſla. Fotografiſka plate ir ar pilnu teeſbu noſaukta par azi, kas neta neatſtahj beſ eewehribas. Schi pareiſà apſihmejuma tomehr wehl nepeeteek. Bilweka aſs, ſwaigſnes nowehrojot, neſaredſ wiſ labak un noteiktak, kad nowehro arween

ilgāk, turpretim tā nogurst maš pa mašam; fotografiska plate, kura ir pagreesta pret swaigšchnu debefi, turpretim ušnem arweenu wairak un wairak swaigšchnu, jo ilgaki ir padota winu gaišmai. Katrā finā ir aigabjis leels laikš, kamehr fotografija tiktahk attihstijās, lai wina waretu nahk palihgā pee debefu nowehroščanas, bet reiš tas bija notijš, wina aštri te eenehma stahwokli un šahk arween wairak un wairak eenemt teefchi ašs weetu tahdoš nowehrojumos. Un daudšās astronomijas nošarēs muhfu laikos ašs weetu eenem fotografiska plate, tā tahda ašs, kaš flaidrak flatas un neka neatstahj neeewehrota. Tikai newajaga domat, ka fotografiska rihziba ir tik weenkahršcha nowehrojamā astronomijā, turpretim gan otradi: ta ir koti komplizeta rihziba, kura astrofisiškim ušstahda leelus darba spēhjas un ašprahtibas prašijumus.

Wiša swaigšchnu debefcha nofotografščana ir ušnehmums, kaš 1887. gadā astrofotografiska kongrefā Parišē tika ar walšis peedalščanos nolemts un pee kura nem dalibu eewehrojamakās pafaules swaigšchnu luhkotawas. Pawišam 18 obšerwatorijas peedalaš pee šchi mišigā darba un ušnehmums teek išdaritš ar weenada leeluma un nowehroščanas spēhka tahkflateem. Weens tahds tahkflats ar wišeem peederumeem mašā 30—33,000 markas. No latras debefu dakas teek išdariti diwi ušnehmumi. Pee pirmās plates teek ekšponetas tikai 5 minutes ilgi; tad uš tām parahdas swaigšnes lihds 11. leelumam un no šchim platem ar noteiktu išemehrojumu palihdšibu teek šastahdits katalogš par swaigšchnu stahwokli pee debefim. Pee otra ušnehmuma katra plate teek ekšponeta weenu štundu, zaur to teek ušnemas wišas swaigšnes lihds 13. leelumam. Šchis plates tad ari istaiša ihsto fotografeto swaigšchnu karti. Pawišam ir wajadšigas 20,626 plates un to swaigšchnu flaitu, kuras winās ušnemas lihds 13 leelumam, rehkina uš apm. 30 miljoneem. Plaschais darbs ir pilnā spēhtā un ilgadu par to teek dots pahkflats. (Lai dotu nojehgumu par to pilnibu, kahdu muhfu laikos ir aišneegufe swaigšchnu debefcha fotografiša, te ir nodrukata weena karte.) Ušnemtā debefš daka ir tuwu pee Driona robesčas un no tām swaigšnem, kuras atrodas uš kartes, neweena weeniga nawa redšama ar kailām azim. Šchi karte rahda, tā iškatas minetā debefš daka zaur štipru teleškopu. Katra punktina ir swaigšne un newis zilweka roka, bet katra swaigšne pate fewi ar šaweem gaišmas stareem ir šihmejuše uš šchis kartes originalplates. Un no tagadejās Ēiropas kulturas wehl nebija ne šihmes un neweena tagadejā walšis wehl neekššteja, kad tee štari, kuri apšihmeja mašas punktinas uš plates, išgahja no šawām swaigšnem.

Šlawenais debefš pehtneekš Simons Rukombs (Newcomb) rehkina wišu stahwu swaigšchnu flaitu uš 125 mil-

joneem. Winaš, pehž minetā pehtneeka domam, ir istaišitas lobes weidigā telpā, kuras radijs (pušmehrs) 200 miljonu reišes tik leels, tā šaules attahlums no semes, tā tad apmehram 4000 biljonu juhdses. Lai šcho attahlumu noškreetu, ir wajadšigs gaišmas štaram, kuršch dodas sekundē 300,000 kilometrus uš preekšchu, ap 3300 gadu laika.

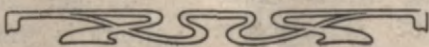
Ja pafaules telpa buhtu pildita ar nekšaitameem debefš ķermeneem šinamā kahrtibā, tad debefš no šcho mirdšoščo ķermeņu besgaliga daudšuma buhtu pilnigi gaišchš, jo gaišmas štars telpās nekad neet pašučhanā. Pret to waretu

I. debefš karte. Swaigšchnu bilde Drions.

eebilsti, ka tumšchi preekšchmeti, išdšišuščas šaules un plānetes, kaš atrodas išplatijumā, uštwer gaišmas štarus; Rukombs tomehr domā, ka tahdu tumšchu mašu nawa wišai daudš, jo žitadi mehš putnu žeku neredšetu tahdu, kahds wišch pateekšbā mums parahdas.

(Turpmak wehl.)

Waloda un dseja.

Atbilde Mühlenbacha fungam us wina raktu „daschi walodas jautajumi“.*)

Utrasdams, ka Mühlenbacha fungam ir pilnigi swescha scho laiku simbolistu dseja un loti mas pašstami ari klasiki, šawā pirmā atbildē es issaziju, sihmejotees us winau, ka „naw eedomajama dsejas apspreešana bes šalibšinamās literariškās iġlihtibas“, tāpat kā „pantmehra un atskanu apspreešana bes kaut ar' wiselementarakās ritmikas litumu pašiššanas“, par abām šchām leetam jo fewišchi eeteildams apjautatees pee wehsturiskās poetikas Darwina, Aleksandra Weselowsta. Mühlenbacha kungs nu schoš (un wehl zitus manus prinzipus) nosauz weentahrschi par „frasem“, un „eezeniteem wahrdu swahrguteem“, ar kureem es gribot „šawa raksta koilo šatura tufschumu apsegt“. Kaut ar' gobigos polemikas panehmeenos nestahw pretneeku zitās leetās apwainot, kā ween nesaprašchanā un nesinašchanā, tomehr firmajam walodneekam, kas naw bes šaweem nopelneem, es publeşchos wehl reis atbildet. Pee tam pehz eespehjas tā, ka ari tikai gramatikiš waretu setot.

1) Mühlenbacha kungs ar ihsta gramatika duhschu apgalwo, ka wiš simbolisti, klasiki, ari wiš Weselowsti un Patebnaš ar winau esot „weenis prahtis, šaukdami weenā balši: nebojajat walodu“. Pawišam to zitu šaka, peemehram, wišew pašišstamais kreemu klasikiš Puschkins šawa „Евгеній Онѣгинъ“ treschā podakā, 28. un 29. pantos:

Не дай мнѣ Богъ сойтись на балѣ
Иль при разъѣздѣ на крыльцѣ
Съ семинаристомъ въ желтой шаль,
Иль съ академикомъ въ чепцѣ!
Какъ устѣ румяныхъ безъ улыбки,
Безъ грамматической ошибки
Я русской рѣчи не люблю . . .

Un tahlat:

Раскаяться во мнѣ нѣтъ силы,
Мнѣ галлицизмы будутъ милы . . .

Un tomehr Puschkinam ne ween kreewijā wistihkamakā, tihrakā un bagatafā waloda, bet ari warbuht wišā pašaules klasiku konzertā, kur šatura šinā winau gan daudsi pahrspehi. Ergo: pee dsejneekem, tāpat kā pee paščas tautas, waloda ir organiska un dinamiska, kas muhschigi individualisejas un pahrweidojas, nepašihdama nelahdas gramatikas. Ššfšaidrojumas šchajā leetā war dabut ari Patebnaš un wina skolas darbos.

2) Tahlat muhsu godajamais, zeenijamais, no wišam beedribam un awisem weenbalšigi aistahwamais, firmais walodneeks apgalwo, ka „zittantu klasiki, pat wismasakee zittantu garini nefur nebojā walodas atskanam par labu“. Šas esot eespehjamš tikai „bahrinu tautu dsejā, kur dseefmineeki prot pa laikam kahdu walodu daudš, daudš labaki, nekā šawu.“ Un tomehr wišā Puschkina plejada frantschu walodu šinaja daudš, daudš labaki, nekā kreemu. Patš Puschkins par fewi to apgalwo wehstulē Šschadajewam (1831. g. 6. jul.). Ari walodas kluhdu teem ne masums

bija, pee tam neween masajeem, bet ari wišleelakajeem gareem. Kluhdas ritma labad (ziteschu wišzaur tikai is Zewgenija Dnegina): Музыка, грохотъ, свѣтъ, блистанье, Призрака суетный искатель, Ребенокъ былъ резовъ, но миль, И по балтическимъ волнамъ, Внемлите мой печальный гласъ, Лепѣжа стволы раковые и. Tuwal šchās kluhdas mahšklas dsejā eewehrodami, muhsu walodneeki (ari Endselina un Schmita ūgi), domaju, tik karsti wiš wairs nebuhtu wezu walodas formu usmekleşchanā ari tautas dsejā, kā lihš šchim. Wairums weegli isškadrotos weentahrschi zaur licentia poetica. Kluhdas atskanu labā: — поутрѣ, Куда поѣдешь ввечерѣ, — странность, Мечтамъ невольная преданность, — лорнеты, То было также въ прежни леты и. Kā tad nu bij, Mühlenbacha kungs, ar werd, werdot un wird, wirdot? Waj, peemehram, pakaf taišot awota dabai, šinamā weetā un apstahkšos teescham tik nefcha ubami jaatteizas no wird, wirdot? Un schis wird tatschu bij wišleelakais mans nošegums? . . . Ergo: tikai kahdas augstak šahwofčas kulturās pšichologijas un walodas šajehgas atmosferā isweidojees dsejneeks spehi šawas elementarās, semneeziskās tautas dabu un walodu iswest kulturās gaismā. Kronwalds taišni tamdehš muhsu walodas kultiveschanā tik daudš ir spehjis isdarit, ka wišpirms tas bija ihstis kulturās wihrs šawā pšichologijā — wahzu atmosferā, latweescheem tikai wehlat peeweenodamees.

3) Atteezotees us atskanam Mühlenbacha kungs waj tihschi ar jokeem nahzis klajā. Atskanas: eelam — leelam, šis — šis, seed — eet, winau šen jau netiht. Šagad tas nehmees nosodit ari: tad — štat, kahpj — glahbj, rogъ — urokъ, rodъ — totъ. Pee tam godajamais jautribas mišletajs nelaimi leekas atradis nefur zitur, kā taišni W. Eglišcha dsirdes organā. Genialais Puschkins turpretim waj pawišam buhs bes dsirdes organa bijis. Jo winšch pee reises rišmē pat: писать — пять, пальцы — пальцы, на свѣтъ — и Гете, приѣздъ — приеѣсть, чувства — искусства, на легкѣ — рѣкѣ, морозный — грозно, Евгений — тѣни u. t. t. Un wahzeeschchi, kas pa laikam wairak us šaturu, kā us formu greesch wehribu, šchahdas atskanas waj gluschi par normalām atšihst. Wišlabakā winau dsejneeka Getes wišlabakajos dsejotos „West-Deſtlicher Diwan“ — atskanas, kā: singen — verjungen, zeichnen — zueignen, See — Höh, euch — zugleich, gefordert — lodert, betrüben — lieben u. t. t. waj is dsejoli atrodam. Ergo: tikai meistara auš weenigā šin just, kas un tur leetojams. Gramatikim turpretim tikai pareišiba no šwara. Kahdas šahles te eeteizamas? Weeschaka klasiku žilášchana.

4) Par pantmehru Mühlenbacha kungs issaka tā: „Zesura ir pentametra dabas kodols, tapehz pentametrš bes zesuras naw pentametrš.“ Protams, ka tad ari beššametrš un frantschu aleksandrineetis, kuru garums lihšigs

*) Št. „Mahjas Weeša“ 6. num. šch. g.

pentametra gatumam, beš zesuras naw wairs ne heksametrs, ne aleksandrineetis. Bet usschfiršim „Домикъ въ Коломнѣ“ VIII. oktawu, kur šalihdsinati diwu leelmeistaru Bualo un 3gõ aleksandrineešči:

Онъ вынянъченъ былъ мамкою не дурной:
За нимъ смотрѣлъ степенный Буало,
Шагалъ онъ чинно, стянуть былъ цезурой;
Но пудренной питякъ на зло

Иго съ товарищи, друзья природы,
Его гулять пустили безъ цезуры.

Ergo: preešch dsejneeka neweens pantmehrš zaur to nesaude šawa kodola, waj buhtibas, ja noteek pahrmains wina zesurâ. Šapat peewesto aleksandrineeti apluškojis ari wehsturneekš Janšons. Šchaubos, ka pentametrš buhtu kašds išeħmums no wišpahrejâ lišuma.

5) Wehl Mühlenbacha kungs rakšta: „Rakštneekam weenmehr jariškojas tâ, ka pašihštamu wahrdu apkahrtne dara weegli šaprotamu jaundarinamu wahrdu, waj apwiduš wahrdu.“ Bet wišpirms katrs dsejneekš naw peespeeschams weegli šaprotami rakštit, jo drošchi ween puše pat no klasikeem ir grehtaki un grehti šaprotami, pee tam — kâ kurâ darbâ. Un otrkahrt, kâ gan Mühlenbacha kungs griš jaundarinatu wahrdu wezo wahrdu widu weegli šaprašt, ja jau agraf ir atteizees wišpaher kaut ko no manas dsejas šaprašt — ari tur, kur naw neweena jaunwahrda?! . . . Un tomehr — tâ ka jau otreiš Mühlenbacha kungs man jautâ, lai iškaidroju, ko esmu domajis sem panta: „Uš augštatâš klints Štarp negaiša feħreem kâ šafa žints Štiħdš pretim šibens weħreem,“ tad es ari iškaidrošchu: te ir uš aħrejo dabu projektets eekšejaš Šataržis, kâ to antiķi un Niezše zaurištaišjušči. Šilosošiki wišlabak wišsch iškaidrots Platona šokratiskos dialogos. Waj nu ko šapratât, Mühlenbacha kungs? Rakškamais moments šchajâ pašchâ pahrdšihwojumâ šimbolišets rindâš: „Šwaigšchnu gans breens Šwaigšchnesera felgâ, — Šhaoša welgâ Štahwu es weens.“ Par-

tizips te ir pilnigi weetâ, jo aiš teešchâ šwaigšchnu gana te ir žits daudš neparaštaks gans . . . Bet kas atteejas uš šimbolišaziju un mitologišeschanu dsejas darbâ wišpahri (tâ tad ari uš manu Šlegiju pšchologišfo un idejišfo šaturu), tad te wišahtrato palihdšibu Žums, Mühlenbacha kungs, šneegtu jau agraf minetâ Wešelowška darbi, kâ: Pšchologišekšij paralelizmž i ego forms w otraženiâħ poetišeskago štija, Izš istorij Špiliteta, Tri glawy izš istorišekoj poetiki u. t. t., kas atrodami eekšch Ž. M. Har. Pšov., šahot no 1894. liħdš 1895. gadeem. Šchaubos tifa, waj gramatiķis jel maš ir šehjišs uš dsejišku pašaules ušnemšchanu.

6) „Latweešchu walodas gara pahrneemtais“ (peħz manas šaprašchanas gan jateiz: archaiškâ latweešchu semneeku gara pahrneemtais) Mühlenbacha kgs, nebuħdams nekahds „geniju genijs“, bet tifa gramatiķis wehl reiš man demonstrē tâš pašchas jau daudšreis dširbetâš šawas špeziašinašchanas pee wahrda walštju. Walštju weetâ wišsch eeteiz walšchu (no walšis?), waj walšchu (no walšchis?). Man turpretim patišk godiģš išeħmums no lišuma daudš labak, nekâ šchaubigš lišums. Kreewi pareiši lofa: племя — племѣнъ, время — времѣнъ, bet kâ našt ščmja — nekâ wiš Semēnъ, bet ščmjanъ. — Wehl wišsch dšikdomigi nopraša, peħz kašdas paralekšonstrukcijas es leetojot bešgalameerigš, bešgala zeetš? Waj teešcham te wehl jaatbild, ka peħz bešgala juħra u. t. t.! Žeb paralekšonstrukciju dašchadâ daba šonetikas „gaitneekam“, leetojot pašcha Mühlenbacha ašprahtibas, teešcham til šwešcha leeta?!

Peetiks. Wairak, Mühlenbacha kungs, no manis neprašat. Mums naw weegla leeta polemiset. Ubi gan ešam burtneeki, bet katris šawâ nošimē: Žuħš teešchâ, es ne teešchâ — šimboliškâ, kâ jau aišween. Te ir eemeliš, kamdeht mani prinziipi Žums išeekas itkâ frašes, un Žuħš burtošchana man — itkâ nekaparašchana, beešchi weenota wehl ar leelu nekšinašchanu. W. Šglits.

III Štokholmū.

Profesora Wiħelma Dštivalda.

Autors kâ šinams, ir balteetis un tifa godalgots ar Nobela godalgu. Pee šchi gadijuma kas par šawu Štokholmâš braukumu awiše „Frankfurter Zeitg.“ laidis klajâ fekošcho rakštu.

Nebija pirmâ reiša, kad brauzu uš Štokholmū. Wairak, nekâ gadu šimtena zeturskni es no Rigaš žekoju uš tureeni, lai eepašihtos ar kaħdu eewehrojamu jaunu žilweku, kuršch iħš pirms tam bija suhtijis man kaħdu rakštu, kas šawa šatura apkriħnojamas originalibas deht (kas šatureja išpehtijumus par elektriško darbibas šehju un šakarâ ar to teoriju par ķimiško radneežibu) mani tihri waj ušbudinaja. Šauno žilweku šauza Šwante Arrheniūs. Toreiš

šcho škaišto šeemeku pilšehtu redšeju pirmo reiši un atradu apštirinašumu tam, ka Baedekers par žekojumeem Šweedrijâ iškakas iħš un leetišchi: itweens šweedriš apeetas ar šwešchneeku, kâ ar šawu personigu weeši.

Peħz tam, kad peħz pirmâš šastapšchanaš ar Arrheniūšu (kas notika Ušfalâ) attištijâš zaur kopejeem darbeem un žiħnam jo žeešchi nodrošchinata draudšiba, esmu bijis wairak reišeš Štokholmâ — peħdejo reiši šcho rudeni, lai liħdsetu eewehtit jauno Nobela institutu šitikai, kuršch bija uštizets Arrheniūša wadibai un tapat ari peħdejâ 50. gadu dšimšchanas deenu un 25. gada deenu wina teorijai par briħweem žoneem, kas bija revoluzionisejušchi ķimiju. Bija patlaban

isjehlees generalstreiks un nebija neveena fuhrmana pajuhga, tā ka mums nahzās deesgan gruhti dabut projam fawus zeka fainus. Leela dafa no gaidameem weeseem, bihdamees streiku, bija ispalikufchi. Tomehr wišs, to mehš no ahreenes no ta redsejam, bija leels fkaits makscheretaju, kuri it wišur sehdeja uhdēna malā, weentahrt, lai pawaditu brihwo laiku un, otrahrt, lai drufzin ko fakertu preefch nabadfigā galda. Nekahdi trofchni, nekahdi strihdi, nekahda fadrufšmeschanās, nekahda afnš isleefchana, netif ween Stokholmā, bet ari wišā semē. Netizu, waj ir wehl kahda otra tauta, kas isdaris to sweedreem palak. Pee scheem fposcheem panahfumeem fawa leela dafa nopelnu ir klahf alkohola aiflegumam, kurfch tad bija iswests zauri pa wišu semi. Bet lai to waretu iswest zauri, preefch tam waja-dfigi apfkaufchami kulturās augftumi, it fewiſchti ſtarp ſemakeem flahneem.

Tā atradu apftiprinajumu tam, ko jau pirms daſcheem gadeem biju iſfazijis: proti, ka ſozialas kulturās ſinā ſweedri ſchimbrifcham ir wadoſchā tauta Eiropā un tam-lihdš wišā kulturās paſaulē. Norwegija atſchifhrās beſ afnim, lai gan ſweedru pušē beſ ſchaubam bija fiſfkais pahr-fpehš, taš leezina, ka pehdejā ir pirmās ſchkiras kulturās walšts: pirmais peemehrs par tahdu notikumumu wišā wehfturē. Pa tam jo leelakā mehřā darijis eefpaidu atradums, ka kulturai wairaf peemehroti, ja meſchonigā kara un ſchaufmigās zilweku un energijas iſſchkeefchanas weetā weenojās labaf meera zekā, pee kam abas puſes manto daudš wairaf, nekā tās panahftu tai wiſſekmigakā karā, un leetu iſſpreefchana ſtarpantufškā zekā nowehrfch no nerwoſā eedomatā „goda punkta“ uſ tautu un zilwezes ſaimneezibas ſaprahtiga redſes ſtahwoſka.

Daſchus mehneſchus wehlaſ biju nu atkal zekā uſ tureeni, lai ſanemtu augſtako ſinatnes atſnibu, kahda ween kulturās paſaulē paſiſtama. Zaur Sapnij = Treleborgu zekojums ſchimbrifcham ari ſemā ir tapis kōti ehrtš; ſweedru gulamee wagoni, kuri lihdfinajas wahžu gulameem wagooneem, tee ehrtakee un mehřkim noderigakee, kahdi ween man paſiſtami; jo fewiſchti leelā mehřā tee pahrſpehš amerikānu „Pullmana“ wahguš. Pehž tahdas naſts, kad eſt labi iſgulejees, preezigā garā eebauidi ſweedru brofaſti, pušdeena ari itin patihkama, gan protams noluhfojotees weenigi weenmufigā dabā, un tā nemanot no Berlīnes eſt notizis Stokholmā, kur tewi ſagaida draugi.

Nobeka dibinajums, kā ſinams, zehlees no Alfreda Nobeka, dinamita iſgudrotaja, kurfch zaur testamentu norakftijis leelu daku no ſawas mantas ſinatniſkeem noluhkeem. Kapitālš, par kuru ſchimbrifcham war noſazit, iſtaifa pahri par 30 milj. kronu apmehtram 35 miljonu marku waj 15 milj. rubku un teef pahrwaldits no kahdas fewiſchlas kuratorijas, kas eewehrojot kapitala lehno peeaugſchānu, no ta atnem ari tikai ſamehřigo daku preefch ſinameem mehřkeem. Pee organifazijas un winas iſweſchanas darbojees un wehl tagad darbojas teſtatora brahka dehš Emanuelš Nobelš. Gada eenahfumi, atleektot no teem atpakaf ſinamu daku preefch minetām reſerwam, teef iſleetoti weena dafa preefch ſamehřigas ſinatnu eefſtaſchu

attihſtiſchanas Stokholmā un otra un pate eewehrojamaſā dafa — godalgu iſdalifchānai ſinatniſkeem pehtneefkeem un ziteem wiſpahrejas kulturās weizinatajeem. Fonds ir — un ta fewiſchti ir wina leelā noſihme, — ſtarp tautiſks un atteezas uſ fiſiku, kimiju, medizinu, literaturu, kā ari meera ideju.

Šcho peežu godalgu iſdalifchana ir leelā mehřā dezentralifeta. Atteezotees uſ fiſiku un kimiju rihtojās ſinatnu akadēmija Stokholmā, par medizinu noſaka Stokholmas mediziniſkā ſakultate, Karolīnes inſtituts; literaturās godalga teef iſdalita tāpat no Stokholmā paſtahwoſchas ſweedru akadēmijas (kuras faſtahws ſamehřigs ar frantſchu akadēmijas 40 nemirſtijeem) un wiſſpehđigi meera premiju iſdala norwegu ſtortings. Šchim korporazijam tomehr peekriht weenigi gala lehmums, kas teef ſagatawots wehl no kahdām diwām inſtanțem, tā ka par to ruhpigi gahdats, lai gala iſnahkums buhtu pehž eefpehjas objektivs. Ir ari ſinams, ka (warbuht ar maſ iſnehmumeem) iſwehlei arween peekrituſe kompotento laika beedru leelakā dafa, tā ka minetās korporazijas ſawu gruhtu un atbildigo amatu iſpildijufchās ar kōti teizameem panahfumeem.

Pirmais ſolis paſtahw eefch tam, ka tās perſonas, kurām teeſiba ſtahdit preefchlikumus, teef uſaizinatas eefuhtit motiwetus preefchlikumus. Šchahdas perſonas peemehram abām pirmejam godalgam ir ſweedru ſinatnu akadēmijas lojekli (ari ahrejee), tahlaſ agraf godalgotee, un pehđigi kreetni aroda beedri, kureem perſonigi war uſtijetees, ka tee nodos labu, leetiſchu ſpreedumu. Pehž ſinamas rindas un kahrtibas ari ſinatniſkas korporazijas, kā uniwerſitates un akadēmijas teef luhgtas, apſihmet preefch tam noderigas perſonas.

Genahfufchee preefchlikumi tad teef apſkatiti no preefch tam eejeltas fewiſchlas komitejas, kurai naw teeſiba no ſawas puſes taiſt jaunus preefchlikumus, bet tikai toš, kas ſaiſtas ar eefneegteem wahrdeem. Iſnahkums beidsot teef nodots akadēmijai, kura tad taiſa iſſchktroſcho ſpreedumu, kuram wajag buht noſahrtotam wiſmaſ mehneſt pirms 10. dezembra, kā Alfreda Nobeka nahwes deenas. Lai gan lehmums teef turets ſlepenibā, tad tomehr ap ſcho laiku mehđš jau preſē parahditees deesgan droſchas ſinas. Ari iſfraudſiteem godalgu ſanehmejeem ſem noſlehpumainibas ſegas (kas lihdfšchim wehl naw pahrkahpts, jo pahragras ſinas mehđsa iſeet arween no Stokholmas) teef peefuhtita ſina, lai tee ſin ſagatawotees uſ zekojumu. Wineem, tad ap ſcho laiku kōti neehrti atbildet uſ tuwak un tahlaſ ſtahwoſcho lihdfjuhtibas jautajumeem, neaiſklarot pateſibu.

10. dezembri ſwinigā ſehđē karaka un karaleenes, kā ari wiſa galma un ſweedru galwas pilſehtas kreetnako perſonu klahf-buhtnē wehleſchānu iſnahkums teef paſludinats. Kreetnis wihru kwartets, kahdus Sweedrijā it wiſur teizamus dabu dſirdet, eewada ſwehtkus. Ar wihru kwarteteem Sweedrijā ir tāpat, kā ar alu Bawarijā: te iſweens ir labs pratejš, tad ar maſwehtigu nemas nedrihtſt kahditees. Pa ſtarpam runas: pirms runā Nobeka dibinajuma kurators, grafs Wachtmeiſtars, tad ſinatnu akadēmijas preſidentš Gildebrands, abi ſweedriſki. Iſweens godalgas ſanehmejš tad

garakā runā teef raksturots un flawets, un ir brihnischka fajuhra, noslauktees wahrdos, par kureem fini, ka tee ir draudsiigi un wairaf neka nesini, ka tikai atsewischkus aroda terminus, bet tee nebuht neisteiz to, ko labpraht wehletos sinat. Tomehr beidsot runatajs greeschas pee godalgotā wina tautas walodā, fanem ihsos wahrdos fazito un aiswed to pee karaka, no kura rotam tas fanem diplomu, kahdu uš pergamenta pagatawotu miniaturglesnēzibas darbu, kurfch ifrotats emblemeem, kas atteezas uš godalgotā arodu, tāpat leelu selta medaku ar wina wahrdu. Uš tās redsams weenā puse Alfreda Nobeka bilde, otrā puse alegorija: sinatne atplihwuro dabu. Tad swinigais notikumš teef atkal nobeigts ar wihru kwarteta dseefmam.

Tam wišam peebeedrojas fwehtku mee = lastš weefnizas „Grand Hotel“ spofchajās telpās. Ari ņhe runas ņaištas ar meelastu, pee kam pehž ofizialas atflahņhanas runas un kahda preņidenta garaka wišpahreja preeņņnefuma — ņhoreiņ frantņņhu walodā, lai ari godalgoteem tās buhtu ņaprotamas — un tad nu tee ari war iņņazit ņawas domas un juhtas. Tās tagad nu noteef otrejadā kahrtibā, neka godalgas iņdalitas, tā tagad pirmaj nahžās runat Selmai Lagerlōf, literaturas godalgas nehmejaj (kura pehž rindas ta pehdeja). Kahdā ņlaištā noņstahstā ta iņņazija ņawas juhtas (ņlat. „Mahjas Weeņa“ 3. num.); wina i ņetoja profesors Kochers no Bernas, uhtas kirurgijas nodibiņnatajs, tad eš. Tad nahža profesors Brauns no Straņsburgas un beidsot Markonijs, kura jaunā, daikā laulatā draudņene, kura man ņehdeja pretim, ka rahdijās, ņajuta wairaf lampu drudņi, neka wiņņch patš. Preeņņņehdetajš pee galda bija krona prinziš lihdi ar jauno ņlaiņto krona prinzeņi, kura ar ņawu zilwezigaj autro buhti eeguwa ar joni it wiņu ņirdiņ. Kamehr blakus telpās paņneedi kafeju, ņwehtku ņahle it ka ar weenu rolas mahjeenu nokopta un drihņi ween atkal atņlan harmoniņki ņpehzigas wiņreeņchu kora dseefmas. Loti lehnām wakarš tuwojas beigam.

Nahkoņchā deenā bija goda meelastiņ karaliņņā piņi ņem karaku pahra preeņņņehdes. Karaliņi leela auguma un ņlaida parahdiba, karaleenei no mahtes puņes Hohenzollernu aņinis dewuņchas waibņtus un no tehwa puņes ta mantojuņe laipno mihligo iņteikņmi. Satikņmes toniņ ir dņihwos un ņwabads no galmām peemihtofcha ņihwuma.

Tajā paņchā deenā ari ņahlas godalgu ņanehmejeem uņliktaiņ peenahkumš, ka teem bija janotura katram preeņņlaņņjumš par to preeņņmetu, par ko tas godalgots. Loti rakņturikņa te bija ņarpiba ņarp Markoniju un Braunu, kuru preeņņlaņņjumi teefchi peeweenojās weens otram. Kamehr italeeņchu angu inņheneers leetu uņņatija wiņpahre ka techniņku ušdewumu, pee kura wiņš teef iņmehginaņs,

kaš apņola panahkumus, tur wahžu profesors wiņpirmā rindā gribeja kkuht ņlaidribā par problema teoretikņem pamateem un tos ņaweem klauņtajeem darit ņaprotamus. Profesora Kochera loti intereņantais preeņņņnefums mani loti pahreideja tai ņinā, ka no wina aptehlotas ņiņiologiņkas un patalogiņkas parahdibas, kas ņakarā ar brunu dņeedņeru darbibu, man nepahreprotamā kahrtā ņneedņa karaliņeņ (peeņleefchanas) gadijumus, kas atteezas uš to paņchu preeņņmetu, par ko man bija iņņneegta godalga un par ko eš runaju.

Selma Lagerlōf.

Ja eš ņanemu kopā wiņuņ ņawuņ eepaiduņ, tad loti dņihwi ņajuhtu to, zil leelā mehri ņinatne war roņinat ņarptautiņko brahlihu, jo wina jau ari ir wiņpahribas kopejaiņ ihpaņchums. Sweedru tautai lemta ta apņklaufchamā loma, ka wina pehž tam, kad tai jau diwas reiņes bijuņe ņinatnes wiņņwadiba (ņem Linnē un Verzelius), ta tagad pahrawalda wiņeewehrojamato no wiņeem ņinatniņkeem nodibinajumeem. Bet ņewiņchki eš apņklaufchu Stoholmas koleguņ ta ņewiņchā ņahwofka deht, ka teem itgadus eephejams eepaņihteņ ar wairakeem pirmās ņņkiras

kaudim. Bit toti wehrta man buhtu tahda atfahrtojofchās isdewiba preefch manām studijam par „leeleem wihreem“!

Kahda zita toti dšihwa fajubta man usmahjas tai finā, ka nepeezeefchami wajadsigs kahdas starptautifkās palihga walodās, kas mums lihdsētu tift laukā notās Babeles (mehs usflaufšjam weens otru un runajam weens zaur otru sweedriši, wahzisti, anglišti, italīsti un franzišti). Prešē pa tam parahdijuschās finās, ka es ar man peefchirteem naudas lihdsēfkeem gribot pabalstīt Esperanto walodu. Pateefiba tur tiftauds, ka esmu

pateefcham atlizis pee malas naudas lihdsēfklus preefch starptautifkās palihga walodās attihštischanas. Tomehr ortodoksee Esperanto peekriteji israhdijschees par tif nešpehjigeem, šcho lectu finatniški-praktišti šwabadā garā atihštīt, un peršoniški wehl pee kahda esperantistu prešes aistahwja man gadijees fastapt nezit fen tif maš ſchurnalistifka godiguma, ka es preefch Weš-Esperanto un wina peekritejeem nedodu ne grafcha. Mana lihdsdarbiba atteezas weenigi uš Ido, uš esperantistifkeem pamateem attihštitas un pahrlabotas palihga walodās.

Gesta Berlings.

Selmas Lagerlöf romans.
(Turpinajums.)

La cachucha.

Kara firgs, kara firgs! Tu wezais melni, tagad satā norā, waj tu atmini šawu jaunibu?

Waj tu atminees šawas kaujas deenas, duhšchigais firgs? Tu aufoji pirmais, itkā tewi nestu spahrni, tawas krehpes plihwinajās pahrtewi lihdsigi wehtrainām leesmam, afins un putas fedša tawus šahnus. Seltā isrotatos eemauktos tu lehšchoji uš preefchu, seme duneja sem taweem pakaweem. Tu drebi no laimibas, at duhšchigais firgs. Bit tu eš bijis flaišts!

Pahr kawaleeru namu guf peleka krehšla. Leelajā istabā gar ſeenam stahw kawaleeru ſarkani notrahšotās lahdes un wina ſwehtdeenas uswalki karajas kaktā. Kamina spihdums triht uš balti witetajām ſeenam un dšelteni israhšiteem aistareem, aij kureem šlehpjas ſeenā alkowens Kawaleeru nams naw nelahda ſehniņu pils, ne turku ſeralijs.

Bet tur atškan Lilientronas wijole. Winsch tagad krehšlas stundā spēhlē la cachucha.

Winsch wina spēhlē atkal un atkal.

Saraujeet stihgas, ſalauseet loziņu! Kalabad winsch spēhlē šcho nolahdeto deju? Kamdeht winsch spēhlē to taišni tagad, kad Erneklū, muhšu karodsneeks, guf uš gultas mozišs no tahdām kaulu šahpem, ka winsch newar kustet? Nu, raujat tam iš rokam šcho wijoli, treezat to pret ſeenu, ja winsch negrib stahteēs!

La cachucha, waj gan ta lai buhtu preefch mums, maestro? Waj to war dejot uš kawaleeru nama lihgojšcheem dehšeem, starp ſchaurajām, nokwehpufchajām un netihrojām ſeenam, apafsch ſchi semā jumta? Wai tew, kā tu spēhlē!

La cachucha, waj ta lai ir preefch mums, kawaleereem! Mhrā gaudo ſneegputenis. Waj tu gribi eemahzit ſneega pahršlas takti dejot? Waj tu spēhlē, aizi-nadams dejā ſneega mahtes weeglahjainās meitas?

Waj tew ir ſeeweefchu meefas, kas dreb no karštu afišu ſiteeneem ahderitēs, masas, bruhnganas rozinas, kas atstumj

katlu pee malas un twer pehž kaštanjētām, kailas kahjas ſem augštu usspraušteem ſwahrfkeem, marmora tafelem brugi eti pagalmi, tšchigani, kas tup pee ſemes ar pihpem un tamburineem, telpas ar mauru welwem, mehneſcha gaišma un melnas azis, waj tew tas wišs ir, maestro? Bitadi leez ſawam loziņam klufet!

Kawaleeri ſchahwē ſawas flapjās drehbes pee uguns. Waj wini war ar ſaweem garajeem, dšelschu pakawainajeem ſahbakeem, ar ſawām wišmas pirkšta beesām ſolem ſchuhpotees dejā? Zauru deenu wini ir brieduſchi pa olekts dšitu ſneegu, lai tiftu uš pehdam lahjim. Waj tu domā, ka wini ar ſawām mitrajām, garainos nokwehpufchām drehbem alkst pehž dejas, ar pinkaino Miſchu kā damu?

Swaigšnem apšehtas wakara debešs, ſarkanas roses tumšchos ſeewu matos, reibinoſchs ſiltums wakara gaišā, eedšimta plastika kuštibās, mihleštiba, kas želas no ſemes, lihst no debešim, lido gaišā, waj tew tas ir, maestro? Kalab bitadi muhš peespeest pehž ta wiša ilgotees?

Tu neſchehligais, waj tu puht kaujas ſignalu strikos peefeetam kara ſirgam? Rutgers ſon Erneklū guf kaulu ſahpēs ſafeets ſawā gultā. Aistaupi winam flaištu atmiņu mokas! Ari winam ir bijis koſchais sombrero un raibais matu tihts, ari winam ir bijuſchi ſamta wamschi un duhžis pee joštas. Taudi wezo Erneklū, maestro!

Bet Lilientrona spēhlē la cachucha, wehl reis un wehl reis la cachucha. Un Erneklū zeeſch ſahpes kā mihleštajs, kurſch reds bešdeligu laiſchamees uš ſawas mihtās tahkā dšihwoſka puš, kā iſſlahpis breediš, kurſch teek aistrenkts no ſaweem wajatajeem garam awotam.

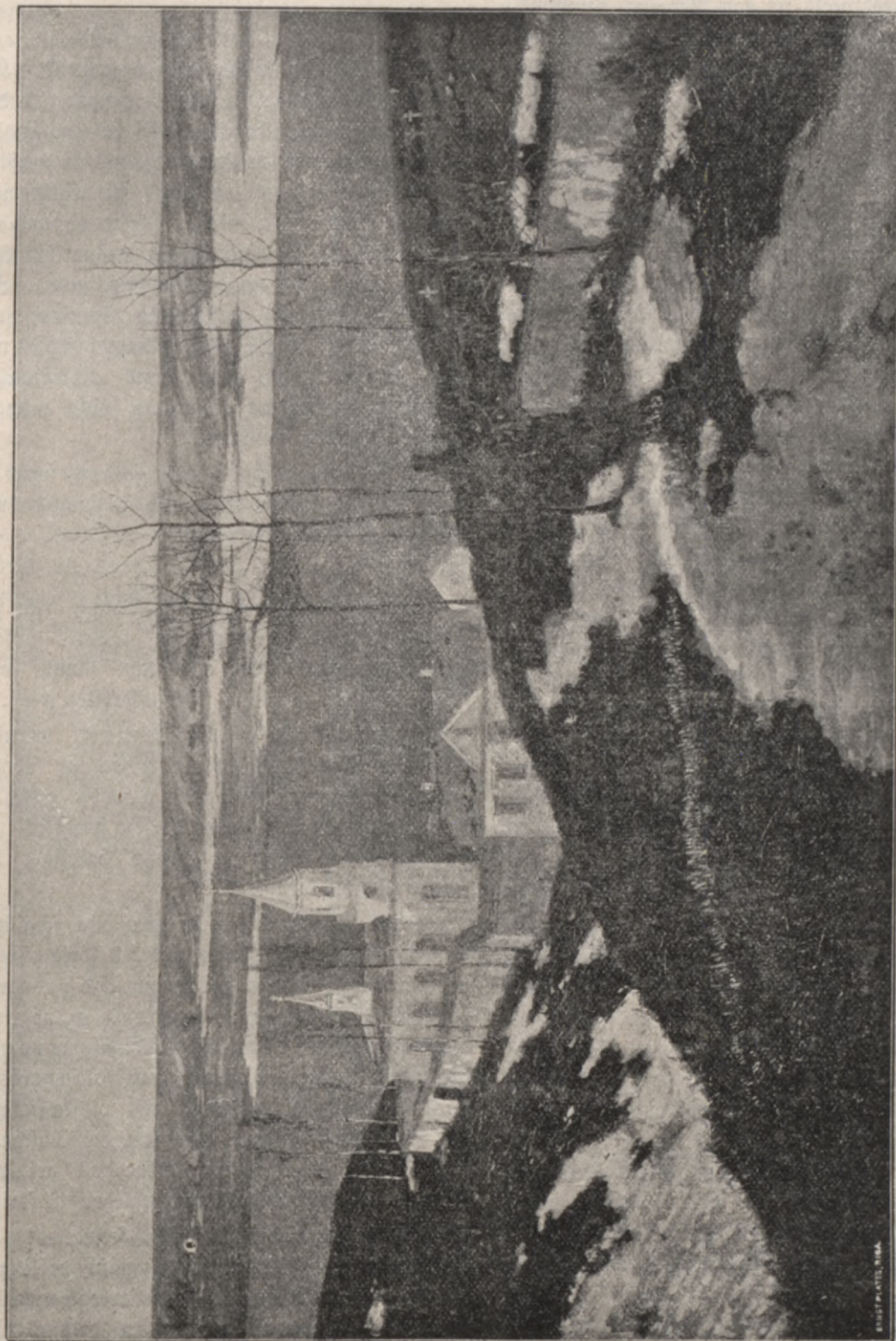
Lilientrona atnem uš brihtinu wijoli no ſoda apafschas.

„Karodsneek, waj tu atzerees flaišto Roſaliju ſon Bergen?“

Erneklū išgruſch mišigu lahstu.

„Wina bija weegla kā leesma. Wina mirdseja un de-joja kā dimants wijoles loziņa galā. Tu droſchi ween atzerees winaš wehl no Karlstades teatra. Mehš redšejam

В. Курвича

Рехдеце стари.

winu toreis, kad mehš wehl jauni bijam, waj tu to wehl atjerees, karodsneef?"

Waj karodsneeks to atjeras! Wina bija masa un meschoniga un sprigstoscha kà uguns. Kà wina prata dejot la cachucha! Wina mahzija wišus Karlstades jaunus wihreeschus dejot la cachucha un fist lastanjetes. Semes padomneeka ballè karodsneeks un fon Bergena jaunkundse dejoja la cachucha spaneeschu uswalkà. Un winsch bija dejojis tà, kà mehš dejot tikai apaksch wihges kokeem un platanem, — kà ihšs spaneetis.

Neweens wišà Bermija nespehja la cachucha dejot winam lihdsigi. Neweens nebija spehjigs to dejot kaut jel tà, ka buhtu wehrts par to ko fazit. A, kahdu kawaleeri pasaudeja Bermija, kad koulu sahpes padarija wina lozekkus stihwus un uš lozitawam attihstijàs leeli, zeeti mesgli! Kas winsch bija par kawaleeri, tif flaits, tif flaišs, tif brunneezifšs! Par „flaisto Erneklù“ winu sauja wišas jaunas meitšas, kuras wina deht spehja fanaidotees lihds muhscha galam.

Un Lilienkrona eefkandina la cachucha atkal; atkal atkal un atkal la cachucha, — un Erneklù top aisnešs taflu atpatak, fenajos laikos.

Luhš, kur stahw winsch un luhš, kur wina — Rosalija fon Bergen! Wini ir patlaban bijusch wiene tualetes istabà. Wina bija spaneete, winsch spaneetis. Winam bija brihw to skuhpstit, bet tikai wahrigi, jo ta bijàs no wina krahšotàs bahrsdas. Nu wini dejo. A, kà teef dejots sem wihgu un platanu kokeem! Wina raujas prom, winsch tai feko, winsch top pahrdroschš, wina lepna, winsch apwainots, wina islihgstoscha. Kad winsch pehdigi nokriht uš zela kaula un ustwer winu isplehštajàs rokàs, zaur sahli iskrej kà dwešma, — dšitas aisgrahbtibas dwešma.

Winsch bija bijis spaneetis, ihšs spaneetis!

Taisni pee schi lozina greešena winsch bija luhš tà peeleezees uš leju, rokas issteepis, kahju paspehris uš preekchu, lai libinatos uš pirkstu galeem. Kahda grazija! Wina buhtu warejis marmorà kalt.

Winsch nesina kà tas noteef, bet winsch ir pahrzehšis kahju pahrgultas malu, winsch stahw kahjàs, winsch peeleezas, winsch isplehšch rokas, usfit ar pirksteem knipi un grib laistees prom pa grihdu kà senàs deenàs, kad winsch nehšaja tif masas kurpes, ka sekem bija jaapgreesch pirksti.

„Bravo, Erneklù! Bravo, Lilienkrona! Gespehlè dšihwibu winam kaulos!“

Kahjas neklausa, winsch newar uš pirkstgaleem tift. Winsch pakustina pahris reischu ar weenu kahju, wairaf winsch nespehji, un tad winsch nokriht atkal atpatak gulta.

Daitais fenjor, juhs esat palikuschi wezs. Un fenjorita warbuht tapat?

Tikai sem Granadas platanem la cachucha top dejota no muhschigi jauneem dšchitanos. Muhschigi jauni ir wini kà roses, kuras atnes jaunas katris pawafars.

Tà tad ir peenahjis laiks, kad wijoles stihgam ir jateef farautàm?

Ne, spehlè, Lilienkrona, spehlè la cachucha, atkal un atkal la cachucha! Stahsti mums, ka mehš sche kawaleeru

namà pat tad, kad muhsu meefas ir smagas un lozekki stihwi, firdis tomehr paleekam arween tee pašchi — arween spaneeschi!

Kara firgs, kara firgs! Teiz, ka tu mihli trumetes saujeenus, kuri rauj tewi aislehhshot, ari tad, ja tu pee tam saploš afnšs sawu kahju pee wirweš, kas tewi šaista!

Balle Etebi.

O, juhs aisgahjuscho laiku seeweetes! Kad par jums teef runats, tad ir tà itin ka runatu par debestm: juhs bijat tikai pats daikums, tikai pati gaisma! Muhscham jaunas, muhscham flaištas, mihligas kà mahtes ašs, kad ta usskata sawu behrnu. Maigas kà wahwerites turejatees juhs ap sawa mihlà kallu. Nekad dušmas nesadrebinaja juhsu balsš, nekad juhsu peere nesawillàs trunkàs, juhsu mihštà rofa nekad netapa asa waj zeeta. Juhs maigas, swehtàs! Lihdsigas puškotàm statujam juhs stahwejat nama swehtakà weetà. Kwehpinamas sahles un luhgšchanas tika jums upuretas, zaur jums mihlestiba darija sawus brihnuma darbus un poesija ap juhsu galwam wija seltstaroscho flawas sposchumu.

O, juhs aisgahjuscho laiku seewas, schim stahstam buhs tagad wehstit par to, kà weena no jums dahwinaja Gestam Berlingam sawu mihlestibu.

Divas nedekas pehz balles Borgà, tika farihtota balle Etebi. Tee bij krahšnafee swehtki pašaulè. Wezas seewas un wihri spehja atkal tapt jauni, spehja smeetees un preezatees, par teem tikai atstahstot ween.

Bet ap to laiku ari bija kawaleeri weenigee patwaldneeki par Etebi. Majoreene klichda ar ubagu tarbu un speeki pa Bermiju un majors dšihwoja eeksch Sjò. Winam nebij pat eespehjams nemt dalibu swehtkos, jo eeksch Sjò bij iszehluschàs bakas un winsch baidijàs, ka neisplatitu kauno flimibu tahkal.

Kahda pahrpilniba baidijumu bija schajàs diwpadšmit stundàs, kuras patezeja no pudeles forka atsprahdšena lihds pehdejam wijoles leka wilzeenam, kad pušnaktš sen jau bij pagahjuse! Dšiki laika besdibenì ir nogrimuschas schis kronetàs stundas, tif pilnas usbudinajuma no ugunigà wihna, no gahrdakajeem ehdeeneem, no krahšchakàs mušikas, no gara bagatakajàm spehlem. no wisflaistakajàm dšihwàm glesnam. Nogrimuschas ir winas, apreibuschàs no pašaulès kaiflakàs dejas wirpukeem. Kur gan ari wehl bija tif glumas grihšas, tif galanti kawaleeri, tif flaištas seeweetes!

Ja, juhs pasuduschu laiku seeweetes! Etebi sahles mutuko no tam flaistakajàm is juhsu daità pullka. Te ir jaunà grafeene Dohna ar sawu weegli wehligo jautribu, weenmehr gatawa uš spehlem un dejam, kà tas winas diwdesmit gadeem tif labi peederas; te ir trihs flaištàs Munterudas teefnescha meitas un mundràs Bergas jaunkundses; te ir Anna Stjernhef, sawà maigajà gruhšfirdibà, ko ta dabujuse no winas naktš, kur tee tika wajati no wilkeem, tuhštoschreis flaištata nekà agrak; te ir wina wehl daudš wairaf, kuras gan naw aismirštas, bet kuras drihš

aismirstas tiks; un te ir ari no wisam flaištaka Marija Sinkler.

Wina, wisās malās flawetā, kura ir spihdejuse kehina galmā, kura ir mirdsejuse grafu pilīs, flaištuma karaleene, kura ir islidojuse walsti un wisur atraduse zeenīshanu un deewinašchanu, wina, kas schliha mihlestibas dīrksti wisur, kur tikai parahdijās, ari wina bija bijuse til labwehlīga un atnaktuse us kawaleeru swehrteem.

Bermijas gods tanis laikos staroja gaischi, ufturetš sawos angstumos zaur daschu lepnu wahrdu. Winas jau- traajem behrneem bija dauds, dauds kas, ar ko wini wareja lepotees. Bet kad wini mineja sawus dahr- gumus, nekad wini nepameta nemineta Marijas Sinkler wahrda.

Winas uswaru skanas peepildija wisu semi. Tika runats no grafu krooneem, kas lidinajuschees wirs winas galwas, no mil- joneem, kas tikuschi gulditi winai pee kahjam, no kara wihru sobeneem un dsej- neeku wainageem, kuru sposchums wina wilinajis.

Un wina bija ne tikai flaišta ween, wina bija ari atjautiga, gara bagata un dauds lafjuse. Laitmeta labakee wihri mihleja šarunas ar wina. Wina pate rakstneezē nebija, bet daudas no winas domam, kuras ta eelituse sawu dsejojoscho draugu dwehseles, atdīhwojās štanigās dseesmās.

Bermijā, schai lahtschu semē, wina us- turejās tikai reti. Wina pawadija sawu dīhwi zelojumos. Winas tehws, bagatais Melchiorš Sinklers, dīhwoja ar sawu seewu mahjās, sawā Bjernē, un Mariju laida braukt pee winas dišchiltigajem draugeem leelās pilsehtās, waj ari trahschnās muischās. Winsch atrada sawadu preeku pee tam, stahstidams par naudu, zil dauds wina notehreja, un abi wezee dīhwoja laimigi no Marianes starojoschās dīhweš isplubstoschā sposchumā.

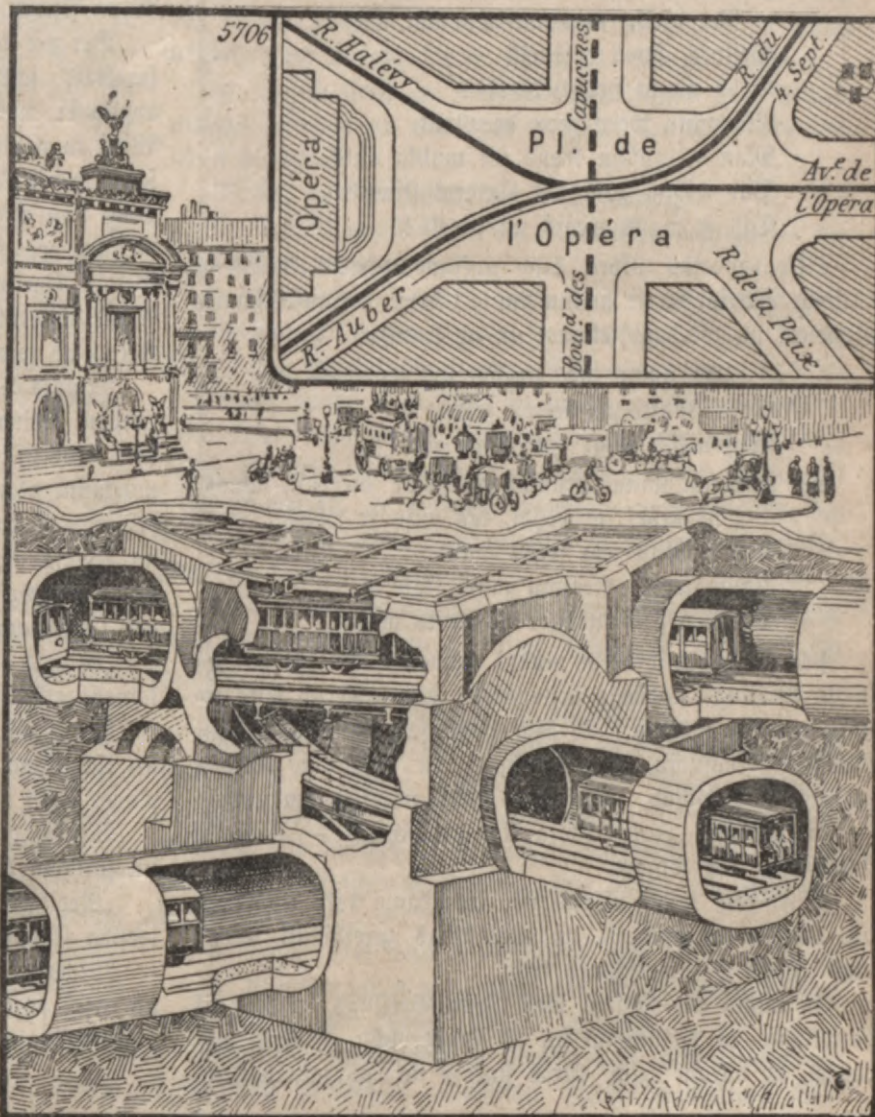
Winas dīhwe bija pilna baudijumu un peeluhgšanas. Wisš gaisš winai aptahyt bija mihlestiba, mihlestiba bija winas gaisma, winas šweze, mihlestiba bija winas deenischā maise.

Weeschi, toti beeschi bija ari wina pate mihlejuse, bet nekad wehl schi leesma nebija turpinajusēs ilgi, lai šakaltu tai tās kehdes, kuras faista us wisu muhschu.

„Es gaidu us to mihlestibu,“ wina mehdsja fazit, „kura usbruhl kà eekarotaja. Lihds schim wehl wina naw pah- kahpuse neweenu muhri, naw pahrpeldejuse neweenu upi. Es gaidu tās warenās mihlestibas, kas pazel mani pahri par mani pašchu; es grihu mihlestibu sewi šajust til stipri, ka man no winas janodreb; lihds schim es neesmu wehl pašnuše zitas mihlestibas, kà tikai to, par kuru mana šaprašchana šmejas.“

Winas turwums peedewa wahrdeem uguni un wihnam dīhwiibu. Winas kwehloschā dwehsele paahtrinaja wijoles lozina gaitu, deja schuhpojās weeglat un reibstoschaf pahrglumo grihdu, tiklihds wina to aistika ar sawu smalko kahju. Wina spihdeja dīhwas glesnās, jauribas lugās eedweša garu. Winas flaištās luhpas — —

Al, zeeschat klusu, ta nebija winas waina, tas nekad nebija bijis winas noluhks! Balkons mehnescha gaismā, plahnais plihwurs, bruneneeka apgehrbs, dseedafchana bija wainigi pee ta. Nabaga jaunee laudis bija pawisam ne- wainigi.

Wpafschemes Parise.

Wisš schis, kam bija kluht par tikdauds nelaimes eemeflu, bija šarihkots tikai wislabatajos noluhkos. Patrons Julijs, kuresch us wisu bija meistars, aranscheja dīhwiu glesnu, lai tikai Mariannai buhtu spehšjams parah- ditees wisā sawā sposchumā.

Bret štatumi, kura bija uszelta Œtebi leelajā šahlē, seh- deja wairak nekā šimts weefu, luhkodamees kà pee tumschas nakts debesš, kahpa dseltens Španijas mehnesš. Rabds Don-Schuans sagās pa Sewiſjas eelam un apstahjās sem ešejam apwihtā balkona. Winsch bija pahrgehrbees par

muhku, tomehr is wina mehteka peedurtnes wareja redset luhkojamees lautâ baltas aprozes un sem platâs mehteka apafschas pašibam sposchu sobena maksta galu.

Bahrgehrbtais eesahka skandinat kahdu dseefsmu:

„Man wihna bikers nepatihf
Un daiwu luhpu karstums bikis
Seed manis neaistilts.
Sejs wehl jo skaitis, kas wiseem tiht,
No manâm azim leefmâs likts.
Stats luhdsoschs: „af, jel n'eff pikts!“
Man sezen eet — es tikts.

Pee dselwu margam nenahkat,
Sestora, sawâ daitumâ —
Behg no ta fwehtjekneeks!
Madonnu ween man deewinat,
Man — roschu kronis un muhka auts,
Par wihnu gahrdafs skaidris strauts —
Tas ir mans meers un preeks!“

Likko pehdejâs silbes bija noskanejuschas, isnahza uf balkona Marianna ar melnu samta tehrpu, eetinufes smalkâ plihwurâ un dseedaja lehnâm un ar ironiju:

„No stahw tad, fwehts un nenopelts,
Ap pusnakti pee feewu telts,
Waj alksti luhgt par mani gan?“

Bet peepeschi wina straujak un fiktal dseedaja tahlat:

„Af behds, af behds, tas wifs ir welts!
Tew sobenu sem segas man',
Zaur fwehto dseefsmu zauri skan'
Sposchs peefchu fudrabs ausis man!“

Pee scheem wahrdeem muhks nometa sawu mehteli un Gesta Berlings stahweja bruneneeka apgehrbâ no selta un sihda apafsch balkona. Winsch negreesa wehribas uf skaitules beedinajumu, bet usrahpâs pa weenu no balkona pihlareem augschup, pahrlahza pahr margam un nokrita — ka patrons Julijs bija to aranschejis — skaitstajai Mariannai pee kahjam.

Wina tam mihti usfmaidija, sneegdama roku skuhpstam un, kamehr abi jauneki, no mihlestibas apreibinati, weens otru usluhkoja, preekschkaris krita.

Un winai pee kahjam bija Gesta Berlings, ar seju tif patihkamu ka dsejneekam un tif pahrdroschu ka kara wadonim, ar dskâm azim, kuras staroja no pahrgalwibas un

gara uguns, kuras luhdsas un draudeja. Winsch bija lokans un spehzigis, ugunigs un mulfnoschs.

Kamehr preekschkaris tika uswillts un atkal nolaihts, jaunais pahris palika nekustoschi tai paschâ posâ. Gestas azis raudstijâs nenowehtsdamâs uf skaitsto Mariannu un luhdsas un draudeja.

Tad applausf aplusa. Preekschkaris netika wairs zelts, neweens abu neredseja.

Te Marianna noleezâs un Gestu Berlingu skuhpstija. Wina nesinaja, kalub ta to darija, winai tas bija jadara. Winsch aplika roku tai ap kasku un speeda winau few klahf. Wina skuhpstija to atkal un atkal.

Bet pee tam wainigs bija balkons, mehnescha gaisma, smalkais schkidrauts, bruneneeka apgehrbs, dseedaschana, applausf; nabaga jaunee laudis bija pawisam newainigi. Wini to nebija gribejuschi. Ne wina bija atgruhduse no fewis grasa kronus, kas lidinajâs pahr winas galwu, ne wina bija aigahjuse garam teem miljoneem, kas tika gulditi tai pee kahjam, itka tad wina buhtu eemiblejusches Gesta Berlingâ. Un winsch wehl nebija aismirfiss Annu Stjernhek. Nê, wini nebija pee tam wainigi, neweens no wineem nebija to gribejis.

Masais Lewenbergs, kuras azis metâs asaras un uf luhpam lidinajâs smaids, stahweja tanî deenâ pee preekschkaris uswillfchanas. Apseefts no miltsuma ruhpu pilnu notikumumu atminam, winsch nebija eemahzijeis peegreest peeteekoschi daudf wehribas schis pasaules leetam; un tad nu redseja, ka Marianna un Gesta Berlings ir eenehmuschi jaunu stahwokli, winsch domaja, ka tas ari peeder kopâ pee isrihkojuma, un wehlreis uswilkta preekschkaru augschâ.

Jaunais pahris uf balkona neka nemanija tif ilgi, kamehr atkal jauna peekrischanas wehtra trakvoja teem ausis.

Marianna sabijâs, gribeja behgt, bet Gesta attureja winu un tshuksteja tai: „Stahwi klusu, wini domâ, ka tas ari peeder lihds pee dshwâs glesnas.“

Winsch dsirdeja winas kermenî no bailem eedrebamees un skuhpstu karstums nodsiwa winas luhpâs.

„Nebihstees,“ winsch tshuksteja, „skaitstâm luhpam ir teeftiba skuhpstit.“

Wineem bija japaleef meerâ, kamehr preekschkaris krita un atkal pazehlâs un fimti azu winos raudstijâs, fimti roku plautfshkinaja wineem peekrischanas wehtru.

(Turpmat wehl.)

Isdshhtais.

Naw pirmâ reise, tad eju
Ka grehzineeks, nahwê kas dshhts.
Pat atbildes nemelleju
Kam atstums un atraidits.

Af seewa, es tewi mihlu. —
Tu biji mans Deews un Welns.
Bet atkal es fewi wihlu.
Kas firdi gaischs bij, top melns.

Es eju gar deewnamu fwehto.
Kriht baltâm swaignitem sneegs.
Deg domas ap dahrgumu lehto
Un pahrddeg weens zeribas deegs.

Af, mestees uf leelajâm trepem!
(Klufs nakti dus Deewina namis).
Uf smagajâm granita trepem
Daudf buhtu man isfraudams. Linards Laizens.

Aispeeters.

Mescha brahla stahstis. Sarastijis Sudrabu Edschus.

(Turpinajums.)

Wina uswilla lakatinu us azim, atwilla atkal pakausi, faglaudija matus un nosmehjās.

— No ta brihscha mehš fahām dšihwot tā suns ar tafi. Par mani bija isgahjuschas daschadas walodas, no teem pascheem schejeenes latwēescheem. Pahmeta Peters man, nepalikū es paradā winam. Wehlat gan tik beeschi wairs nepahmetamees, bet kas mums firdis, to zilweki newar sinat . . . Tā winsch apehdis manu muhschu, un tā es wina mihslet wairs nespehju. Nedomajat, ka scho=deen tas notika ehšchanas deht . . . Tas mums jau sen us firds. Wahras, wahras, lihds kuhšā pahri . . . Tad atkal us kahdu laiku meers.

— Jums labat deretu isškirtees, faziju.

— Waj tad nu nebuhtu aigahjuse? Buhtu . . . un reis ari aigahju, bet sawejs ween jau ir, top atkal schehl. Mihslet newaru, bet schehl ir. Man jau tahda nekreetna firds. Un nedomajat, ka tam manis naw schehl. Es to labi sinu, es to fajuhu. Schehl man wina, schehl tam manis, bet newaram weens otra panest, katrs domajam: tu manu muhschu eš apehdis.

— Jums newajadsetu wina kaitinat, teizu.

— Kaitinat . . . Zuhš nemas nesinat, kā ar to kaitinashanu ir. Nele es zauru muhschu waru eet tā aismiguse? Ja . . . Aismiguse ween staigaju, — gan runaju, daru, bet tas wišs, kā meegā. Sirds ari tā nefahp, — tāpat aismiguse wina, kā es. Es pate daschreis newaru saprast, kā tas nahlas . . . Luhš, kā tagad pat: eedferu, runaju, bet esmu aismiguse, un firds wairs nefahp . . . Nefahp firds, es waru ehst, waru dsert, smeetees un gulet . . . Bet tad pamas fahku tā kā atjehgtees, atmostos un gribas man teitt tam pateesibu, gribas fazit un eekleegt waj dwehseles dšikumos, ka mehš weens otru apmelojam, ka es nemas neesmu tahda, kahda pa leelakai datai leelos, un newaru tahda buht tapehž, ka tas manu muhschu apehdis bes maies. Un tad firds top weeglata. Lai winsch mani fit, lai dausa, kad tik firds weeglata un tas sin, ka wolti pret mani pazehlis roku.

— Ko juhs ar to domajat panahht? wajajaju.

— Panahht? Neka es nedomaju panahht. Mana dšihwe ir beigta . . . kad tik behrneem Deews dotu zitadu listeni . . . Preeksch fewis es neka newaru gribet. Un kad es staigaju, kā aismiguse, tad tas no Deewa, jo pehž tahdas atmoschanas atkal war aismigt us ilgatu laiku. Wišs stahw Deewa Tehwa rokā, winsch sin, ko dara . . . Un ja es tā nestaigatu aismiguse, waj es Jeschku waretu modinat tad, kad zilwekam meegs wišfaldakais? . . . Kad es nakti atmostos un atmostas ari mana firds, tad man jaraud, jaraud par Jeschku. Bet kad firds aismiguse, tad es pate ween to dsenu ahra dubtos, wehja, negaisā un warbuht ari samaitashanā.

No kruhts tai islausās drebošchas nopuhtas, kā behrnam pehž raudashanas.

— Apehduschi weens otra muhschu, mums nu jafahf krimst scha behrna jaunais muhschs. Un kad winsch, few un mums maifi pelnidams, nopehrf kahdreif kahdu faldumu, papwinas ar karuseli jeb ussmehkē kahdu papirofu, tad mehš nabadsinu peram, firam, gruhstam un lamajam. Nē, nē, labat, kad firds tad ir aismiguse. Bet ilgi es tam ne=lauschu wairs tā eet. Modoschu puiku amatā, lai isaug par kreetnu zilweku. Tik wehl man ir ta preeka, ka tehwa nedabus tas nosoda tāpat, kā mans nelaika tehws . . .

— Zuhlis jums ari kreetnis puika faziju . . . Winsch mahzās labprahht un eemahzas weegli. Turklahht firds tam wifai mihssta.

Maštei azis nolaištijās un ta pasmaidija.

— Nebuhs grehka daritaja, ta noteiza domigi, — ne=buhs noseedsneeka.

— Zuhfu wihrs par to sawu fodu jau isjeetis, faziju.

— Par ko? wina jautaja kā atmosdamās . . . — At tā . . . ja, ja, winsch isjeeta. Tik es par zitu . . . Te jau noteek dauds to grehku; bet tapehž nedrihsstam nosodit kuru katru. Tā pehrn atrada nosistu ahxpus pilsehtas kahdu skolotaju. Apzeetinaja un teefaja skolas fargu, bet pehž israhbijās, ka wainigs pawisam zits. To ari no=teefaja. Un aispehrn atrada nosistu to paschu kurssemneeku, par kuru jums teizu . . .

Te azis tai eemirdsejās tas pats sawadais flateens, kuru redseju pirmit un no kura Aispeeters tik breefmigi fapihka.

— Tik wainigā neatrada, ta peebilda.

Ap wataru Aispeeters eenahza, nesdams leelu paku dseltenā un ar schnori notihtā papihri. Wina pawadija ofizeers Klajinsch. Abi knapi turejās us kahjam, un Klajinsch jau durwis fahka wilkt: „Antonius, tas flaištāis jaunelis!“ Nolzis us galbina pilnu buteli, tas usprahja faimneezei:

— Marij, waj firni ir ar zuhtas gatu?

— Kur tad lai nem, atteiza faimneeze, buhtu pirmit eedewuschu naudu, buhtu i firni i zuhtgata.

Pahnahhtot Batalauskam, butele bija pušē istuhschota. Tika dserts us drehbes eepirkumu ofizeera mehtelim. Aispeeters stahstija, ka isgahjuschi labakās magastinas, wad=malu meklejot un kaulejotees, un ka pehdigi nopirkuschu wišsmallatā magastinā par wišlehtato zenu wišlabako drehbi. Winsch bija pee koti laba prahta, stahstija, weštē ismetees un beeschi azis flauzidams un allajchin passatijās feewā.

— Schodeen mehš esam isdewuschu pulka naudas, tas runaja, neweenā no mums ziteem neskatidamees. — Waj rokas naudas ari kautzil neeedofē? Lai Marijai labaks prahts. Kas ir, Marij? Nihht wahriš firnus ar zuhtas gatu? . . .

— Oh, firnus ar zuhtas gatu! gawileja Klajinsch.

— Labs ir, sche tew peezi rubki, winsch peebilda, isnem=dams no mata peezneeku un pasneegdams Aispeeteram.

— Dodi, luht, feewai, schis fazija. — Nemi droschi, Marij, buhs godigi pelnita nauda. Kad man ir, es atdodu wifu, bet kad naw, kur tad lai nemu?

— Nemi, Marij! rahjäs Klajinsch. — Tad atkal teiffi, ka wihrs tew nedod. Tikai riht firmus ar zuhtas gasu.

Mispeeters mihki un asaru noslauzidams, pawehras Klajina un gandrihs raudadams peebalsoja:

— Na tad, ta tad! Ka wihrs nedod.

Marija laiski panehma papihra naudu un eesehja latina stuhri. Bet Mispeeters peegahja tai, usfta us plezu un atkal nosehdas.

Atnahza Andreews, pahnahza Zeschka, schoreis atnesdams divi rubkus, kurus eedewa mahtei, par to mantodams no tehwa asarainu usflawu, atnahza ari Bizlings un wehl kahds garfch wezis, Martinsch, kusch pa wasaru sehja pirts slotas un seemu pahrdewa, un istaba waldbija smeekli, joki un „Antonius u. t. t.“ kam pastarpam peeweenojas skani treezeeni pa kruhtim un „Я — живой мертвецъ!“

Istabas bija pilnas twaita un duhmu, ta ka man, nakti gulot, bija jaattaisa logs. Tik eemigt newareja. Andreews krahza schaufmigi. Bizlings kastjas weena gabala, nemesdams ne mirkta meera, pee tam spahrdidamees un neschehligi schahkdams, Zeschka man lihdsas us grihdas grossjas, warbuht blakfchu kosts, bet us krahfnsaugfchas Mispeeters mihki farunajas ar sawu Mariju. Wini farunajas tschufstoschi un, zit no halves wareja isschfirt, sabahjuschi galwas kopā. Bet tomehr wifu dsirdeju.

— Nauda buhs, droschinaja Mispeeters . . . Tagad es pelnifchu labi daudj un tu buhfi paehduse. Buhfi paehduse tu un behrni. Bet Zeschka mehs atdosim amata, lai mahzas.

Seewa nopuhtas.

— Tee tik tulschi wahrdi, wina fazija. — Buhtu tu jel mani klauffjis, tad eetu pawisam zitadi . . . Ai, ai, Peter, ko mehs darom.

— Nu, negaudo, negaudo, seewia, meerinaja wihrs. Es jau sinu, ka tew laba firds, ka tu wifu apsweri. Tik swari tew pahraf smalki, ta jau tad ir muhsu nelaimie. Tu arween faki, mehs skreenot no kalna lejā, besdibenim pretim. Warbuht ari ka ta ir, bet tomehr netik ahtri, ta tu doma un pretim besdibinim. Mehs, wezee, skreenam lejā, lai jaunee rahpjas augfchup. Mehs wairs neusrachfimees, tik muhsu behrni gan . . . Muhsu laiks ir isbeidsees.

— Ak, Peterit . . . Skreenam, skreenam mehs lejā, ko tur flehpt, seewa runaja. Un labi buhtu, ka kalns peektitu muhsu muhscham, ka mehs ritetu lehni, turedamees, zihnidamees . . . Es jau sinu, ka uslahpt mehs atpakal neustahpim, bet waj tad teescham kaut kur newaretum peektetes un turetees?

— Peektetes un turetees? Bet ja nefur naw ko aisfert? Un ja ari kur aiskertos, bet tas pabalsts noluhstu un tu ahtraf wehl eegahstos besdibini?

— Nu, kad gahstumees, tad gahstumees abi, seewa fazija, — tad masakais mehs waretum atbildet Deewa preefscha, ka esam zihnijuschees, ka neesam turejuschi rokas flehpi.

— Ubi diwi, prahtoja Peters . . . — Ubi gan, tas teesa, un tas buhiu pehz Deewa lituma: eelam juhs pate nahwe schfir. Ta seewai un wihrum peeklahjas, un ta mehs abi ari dsihwojam. Es sinu, tu deewwahrdus labi pasihsti, saproti un pehz teem turees, zitadi gan tu toreis pee manis atpakal nebuhtu nahkuse.

— Waj tu doma? . . . Te nu gan tu maldees . . . Nebuhtu man tewis bijis schehl, katru deenu buhtu no tewis aigahjuse un wairs atpakal nenahkuse . . . Nebuhtu tik bijis schehl . . .

— Schehl . . . Ta tad tew wehl firdi ir pret mani mihlestiba.

— Mihlestiba? Ko nu wairs par mihlestibu . . .

Tahkat es nedfirdeju, bet kad atmodos, tee mihki tschufstojas. Dsirdeju kautko par pulka naudas, par mehteli, un atkal nogrimu fapnos par dsimteni. Man schfstet schfstēja, es daudj ko biju saudejis, pee ka firds kehras klah, bet tee tur us krahfns bija saudejuschi wehl daudj wairaf, — wini bija saudejuschi mihlestibu un tik no schehlastibas, no lihdsjeetibas atmeta weens otram pa drufjinai no ta, ko zilweks grib baudit un bes ka newar istikt wifa pilniba . . .

Kad atmodos otru reisi, Mispeeters raudaja. Raudaja ari Marija. Waj tee apraudaja katrs sawu likteni jeb weens otra waj ari sawu un otra? Kas to lai sin?

Otra deena, kad bijam padsehruschchi tehju un Klajinsch ar Mispeeteri sehdeja darbistaba, spreesdami par schuhjamo mehteli, gar apfuhbejuschajeem logeem nokustejas kahds subjekts, un daschus azumirkkus wehlat pa greisajam durwim preekschistaba eenahza zilweks ar plitu galwu un basam kahjam. Mati tam bija gari, firmi un ispubhruschchi, weetam sawehluschees, usazis kuplas, firmas un sagreesuschas us augfchu, ta schwihtam uhfas, bahrsda un uhfas plahnas, weetam ta ka ispluhkatas. Leela peere bija weenas grumbas, waigi eekrituschchi un sakganas, ka ilgi stahwejuschas wihnogas uhdenainas azis raudfijas bahrgi druhmi. Pluhmweidigais deguna gals kwehlot kwehloja, un schis pluhmes gala, pehz wisuta pumpura agrā pawafarā, siloja pascha widu kahra, lauka sirna leelumā. Winsch bija gehrbees rupja nenoteizamas krahfas kreklā un tahdas pat bitfas. Sehdejās pa dakai atgahdinaja tas, kahdas sawā laitā Widssemē mehdsja walkat kalpu wetfchi. Winas parastam tureja kopā un kahrtiba waj nu leela poga jeb klokis, waj ari fiksna jeb aukla . . . Schim te, gandrihs pawehderē, rehgojas milfiga poga; kreklis stahweja waka un rahdija kailas dseltainas kruhtis.

Senahjis istaba un peerahwis durwis, wezis brihtiau pastahweja, turedams abas rokas durwu klinki, tad ar joni atlehza nost, iszehlis rokas gaisa un eeturedams lihdsfwaru, gluschchi pehz akrobata us wirwes. Pamehtajees kahdu laizinu rokam un isdarijis kahjam wifadus fiktus lehzeenus, gengerus un streipukus, tas peepeschchi isteepa rokas us preefschu, ka grassdamees kautko sagrahbt, un laimigi nostuhreja garam galdinam, us kura wehl stahweja netihree traufi, maises drufjinas un isleetas tehjas pelkites. Aduhrees stenderē, wezais to aptampa, peeklahwas, ka pee

mihkas dwehseles, un domigi nokahra us kruhtim firmo, breefmigi isspuhruscho galwu.

Marija, kura wahrija us masas krahnuinas uhdeni traukeem, stahweja un statijas, eegruhuse weenu duhri waiga, ar oturu atstutejuse sodu. Nispeeters platam azim raudstijas eenahzejā, pee kam luhpas tam sashkobiijas nizigi, issmejoscha smaida un zekuls pahr peeri, la litas, isslehjas zehlaki. Klajinsch ne bes patiskhanas nowehroja ehromoto subjektu, un ari Batalaustis, sehdedams gultas gala un kahjas schuhpodams, kustinaja dseltainas uhfas.

— Waj tik naw Zwans Andrejewitschs? — winsch gudroja diffi.

— Nu la tad, atteiza Marija, — tas pats jau ir.

Zwans Andrejewitschs stahweja, neatlaisdamees no stendera. Kahju ihfshki tam bija diwreis tik leeli, la Nispeeteram, un nagi dauds ko neisschfihras no wanaga nageem ne garuma, ne lihuma sina. Winsch pazehla galwu, druhmi luhkodamees weena un otra, tad greesas pee fainneeka un fazija labu rihtu.

— Labriht, labriht! atnehma Nispeeters — Kur tad tewi weenreis reds? Domajam, la tu jau buhst kapsehta pee tehweem, bet re, wehl est dsihws.

Bezis nofrezelejās, tad fazija dobjā balsi:

— Esnu wehl dsihws un waru ari wehl strahdat. Dsirdeju, la tew esot darbs . . . Bes manis jau nepaschuhst, winsch peebilda bahrgi druhmi, spihstigi faraukdams ufazis . . . Bes manis tu nepaschuhst, es tew safu, tapeh atnahzu.

Nispeeters sahka smeetees, galwu atleezis un rahdidams dseltainos isssteepuschos sobus.

— Sinams, sinams, winsch runaja, — kad Widsemē leeleem kungeem schuwu goda swahrkus, tad jau tu man wareni ispalihdseji . . . la tad: Par to tew paldees leelu leelais. Tik nesinu, waj kahda wahrna buhs uf tureeni aisnesuse no ta, ko tu nest aij pakscha. Ka tad . . . Par to tew paldees uf paldees. Tik par to gan tew neteifschu paldees, la, atminees, preefch diwi gadeem, pamesdams darbu un aisbehgdams, panehmi lihdsi manas schkehres un gabalu drehbes . . .

— Drehbes? . . . Drehbes es nenehmu, to tu peeleezi, jo est melkulis un isdomatajs. Bet kas sihmejas uf schkehrem — wezis nofrezelejās — ja, tas es panehmu gan. So ko tad man bija darit, badu mirt, ko? Tu man nedewi naudas, es weenkahrschi aishghju un panehmu to, kas mans.

— Un darbu pameti padaritu, ja? Ka tad! Un tas pats taws schuwums nekur nedereja. Nebuhtu Nispeeteram azu un praschanas, beigta buhtu wina flawa. Tik te — winsch rahdija ar pirkstu uf peeri — tik te wehl ir prahts eefschā. Ismozijos gan, bet godu paglahbu . . .

— Waj buhs man darbs jeb ne? wezis noprasija stingri.

— Darbu dot jau waru, Nispeeters atbildeja, — bet ko tas lihds? Weenu deenu pasrahdash, panemst naudu uf preefchu, aisnesst schkehres un nodserst.

— Kur godigi malsā, tur godigi strahda, noteiza Zwans Andrejewitschs. Es tik peenahzu, ja negribi dot, ar waru newaru nemt. Dsihwojat weseli!

— Paleez! uskleedsa Nispeeters, uszeldamees no kebka un peeedams drehbei, kura jau iswihstita, guleja uf galda. — La naw neeka drehbe. Ja tu samaitast, kas tad atbildes? Nispeeters! — Sinams ar naudu un sawu labo flawu. Bet kas tew? Tew par to nekās, tu meerigi peedsersees un omuligi isgulesees pee monopolkas grahwi.

— Runā la mulkis! fasskaltās wezis.

— Nispeeter! smehjās Klajinsch, sawilzis jozigi seju — waj tu est traks? Tahdam dot mehteli . . .

— Klusu, fazija Nispeeters. — Stroders winsch ir labs, to es sinu, tik newajaga kaut dauds dsert. Kad es atbrauzu schur, tas schuwa tikai bagatneekem un augstmaneem. Nebihstees, Nispeeters sin, ar ko tam darishanas. Neraugi wihru no zepures . . .

— Es jau ari sinu, atfauzās no otras istabas Batalaustis. — Winsch bija pirmais stroders pilsehta. Kaut kufsch jau pee wina nemas newareja tikt klah. Ja tas tew nepaschuhst labi, tad nepaschuhst neweens.

— Nu, tas wehl leels jautajums, fazija Nispeeters. — Par labaku jau war buht wehl labaks. Waj tā naw, ko?

Un Zwans Andrejewitschs falihga pee Nispeetera par feshki rubli . . . To deenu gan wehl nesahka strahdat, jo wezis pastahweja uf magarihscham, bet otra deenā, agri no rihta, tas jau gengeroja pa wahrteem eefschā, rokas iszehlis gaisā un mehtadamees, la webja sudmalas spahrneem, atduhrās weenā un otra seenā, pastahwejās azumirski, apkamps wetas isschausehanai eedfihu meetu, aishgengeroja, gar logeem, peegruhdsamees flehgeem, un eedeja istabā, usrahpās uf galda un nosehdās tur, pastis kahjas apalsch fewis. (Turpmat wehl.)

Dalchadi raksti.

Kometu astes. Nelectpratejam pee kometam wisinteresantakais ir tas, zaur ko tas neapbrunotam azim isschfiras no wisam zitam swaigsnem, proti, sposcha aste. Zaura kometā 1910. A schini sina ar Haleja kometu, kas maldinajuse, rahda skaitu flatu, jo winas aste ir wairat gradus gara. Dauds spihdoschakas bija agrakas

kometas. 1861. gada kometai bija 64 milj. kilometru gara aste (1 kilometrs = $\frac{1}{10}$ werstis); 1680. gada kometai ta bija 96 milj. kilometru gara un flawenai kometai no 1811. gada, kura bija faredsama weselus 17 mehneschus, aste aishsteepās 100 milj. kilometru tahlu; kometai no 1843. gada bija pat aste 320 milj. kilometru garuma un

pahršpehja semes zela zaurmehru; pee wakara debessim ta isplehtās kahdus 65 gradus. Kometu aste ir koti interesanta astronomeem un fīfkeem. Kas tad ir ihstenibā kometu aste? Uš scho jautajumu ir pilnigi atbildets, un divi ameritanu pehtneeki Nichols un Halls pat darinajuschi palak mahstfligi kometas astei lihdšigu parahdibu. Zaur sehnu sporu safaršeschanu wini pagatarwoja schwamweidigas ogku lodites, koti masa zaurmehra, kuru weelai spezfīsklais swars istaifija 0,1. Šchi substanze tika fajaukta ar schmirgelpulweri un eewetota kahdā gaisa tukščā glahšchu traukā. Kad nu putekku maišijuma smalkee stari tezeja apatschejā traukā un tamlihdš tika ferti no gaismas kuhla, kas zaur krahj-lehzu krita schurpu no loka lampas, schmirgelis krita taisni uš leju, kamehr ogku putekki tika wehrsti fahnis, taisni tā pee kometas astes.

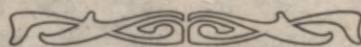
Augustus Bebel.

Gaisa lodišchu nowehrschanās tā tad šche pamatojas uš gaismas speedeenu. Zau Keplers 1618. gadā bija nowehrojis, ka kometas astes materiija no faules teef atgruhsta. To winsch bija issklaidrojis zaur to, ka kometas putekku dakinas no faules tika rautas lihdši. Tahdi winsch bija nahzis puslihdš turwu pateesfbai. Gan protams, gaismu winsch bija few stahdijees preeščā tā, ka to mahzija emifijas teorija, proti, pastahwoschu no maseem gaismas ķermenisheem, kwei atšweesti no faules. Eulers 1746. g. issazija domas, ka gaismas wilki isdarot speedeenu un to 1873. gadā Maksvels teoretiski apstiprinaja. Pee eksperimenteem wehlat israhdijās, ka Maksvels staru speedeena leelumu bija peedewis pareiši. Wina wehrtiba atkarajas no ķermenischu leeluma, kurus gaisma trahpa; par to fewišchi Arrhenius un Göttingas astronomš Schwarzshilds isdarijuschi pamatigus aprehfinus, no kureem redsams,

kahdos gadijumos faules gaismas speedeens pahršpehji faules peewilšschanas spehku. Pee pileena, kuras zaurmehrs 0,00016 milimetru), tahdu eet uš kubizentimetru 470 biljonu) gaismas speedeena rofinajums pahršpehji peewilšschanu kahdas desmitas reisas. Kometu astes, kuras fastahw no it smalki sadalitas weelas, kas sem faules gaismas eespaيدا nowehrschas no faules, wispah nemot naw weenadas, bet tam beeschi ween sposchi mesgli; kreewu astronomš Bredichins pat mehginajis tos sadalit schkirās, it pehz atgruhšchanas stipruma, kahdam ta itweena padota. Gaischspihdigai Donatis kometai 1858. gadā peemehram bija diwas taisnas astes un weena stipri lihka; schis astes tā tad peedereja pee daschadām schkiram. Ir tomehr nowehrotas kometas, pee kuras atgruhšchanas leelums bija wehl daudš leelaks, nekā Bredichina schkirai Nr. 1, tahds, kursch pahršpehja gandrihs tschetrdesmit reises smaguma spehku. Scho parahdibu mehginaja issklaidrot ar to, ka peenehwa winās esam weeglas schwamweidigas ogku lodites, kuras pilditas ar gasi. Schahdas ogku lodites war pateescham izjeltees no ogluhdewrascha pileeneem sem stipra faules apspihduma eespaيدا. Spektra nowehrojumi kometu astes wiszaur apstiprinajuschi teoriju par staru speedeenu: schim astem ir wahjšchs kontinuetš (nepahrtrauktš, turpinajochs) spektrs, kas laikam zelas no faules gaismas, kas pee masajām fastahwdakinam reflektē (met starus atpalak); tam wisam nahf wehl klahf saišchu spektrs no glahšweidiga ogluhdewrascha un ziana, kas laikam atbalstas uš elektriskeem isprahdseeneem un ne uš mirdsumu zaur augstu temperaturu.

Augusts Bebelš, Wahzijas sozjaldemokratu galwe-nais wadonis un eewehrojamaš fabeedriškais darbineeks nofwineja 9. (22.) februari sawu 70. g a d a d s i m š c h a n a s d e e n u. Bebela tehws bija apatschosiizeris. Tas winam nomira jau tā sehnam. Drihs pehz tehwa nomira ari wina mabte. Rudi nodewa Bebeli mahzitees dreimana amatu, kuru tas ari ismahzijas. Pehz tam winsch dodas sawā sekta zefojumā. 1860. g. Bebelš, Leipzigā nonahzis, eedodas tur strahdneeku kustibā un fabeedriškā dšihwē. Ap 1869. gadu winsch peestahjas Lasala nodibinatai sozjaldemokratu partijai. Kā sozjaldemokratu partijās lozekli un weenu no tās wisdedšigakeem darbineekeem Bebeli pehz tam wairak reises apzeetina un tura pa zeetumeem. Tas winam tā sozjaldemokratu partijās wihram, sawā finā nahf tīai par labu, jo te winsch nahf tuwakos safaros ar Liebknechtu, kursch dara leelu eespaidu uš Bebeli wina isglihtibas stahwotka pazelschanas finā. Wehlat Bebeli wairaklahrt eewehl tā sozjaldemokratu preeščstahwi Wahzijas parlamentā, kur winsch parahdas tā redšigs un asprahtigš runatajš. Bebelš isdewis sozjaldemokratu garā wairakas grahmatas un broščuras, no kuras daschas tultotas ari latwiški.

—ch.

Jaunakās modes parahdibas.

Tagadejās modes parahdibas ir tahdas, ka dasčas no tam ir apšweizamas, dasčas atkal atbaidošas. — Tā

tad šchee swahrki jataiša uš odeses, furu greešch tahdu pat kā wirsdrehbi, bet tikai ihfatu, tad nu pee eewiltuma weetas

peemehram ehrtas bluhfes atgreeschanās modē beš schaubam apšweizama — bet sem zetgaleem noseete swahrki tatschu ir bailiga parahdiba. Lihdsigi kā septindesmitos gados swahrki atkal sem zetgaleem teef noseeti, tikai ar to starpibu, ka tos newis no apafšchas ar wairaf faitem noseen, bet no wirspufes ar platu šihda lentu seeweeti noseen sem zetgaleem kā šihda papiri eetihstu puki. Schahdā apgehrbā ta ir bešpehzigā, newariga. Tā newar lahgi pa trepem kahpt, newar leelaku soli paspert, lai tiktu grabwitim pahri, newar ratos eekahpt. Apgehrbs, kas trauze brihwo kusteschanos tatschu ir atbaidošs! Ja nu ar kahdu kaunumu jarehkina, tad wismas jarauga, kā to waretu pahrwehrt masaf kaitigu; ja nepeezešchami wajaga ap zetgaleem schauro, noseeto swahrku, tad tee buhtu taišami uš gumijas lentas, eewelkami — kā peemehram Nr. 4. Schee swahrki ir sem zetgaleem eewilkti, uš nemi, bet eewilktums ušwilts uš gumijas lentas. Nr. 4 beš nosehjuma wehl swahrki ir drapeti, lai draperija jeb ušnehmums turetōš,

Nr. 1. Weeßibu apgehrbs.

Nr. 2. Weeßibu apgehrbs.

Nr. 3. Kreewu jata.

to fašchuj kopā ar wirsdrehbi un eewelf gumijas lentu. Schahdi apgehrbi praša mihtstu un maigu drehbi, kaħda ari tagad teef fabrikās iſgatawota, ta ir ſpighdoſcha ſibdam lihdsiga, bet attal tiſ mihtſta un maiga kà duhnina. Un tomehr, no dahrgas drehbes pagatawot ſchahdu apgehrbu nebuhtu eewehlams tam, tam naw plaſchi lihdselki, jo newar ſinat, ziſ ilgu laiku ſchi noſeeto ſwahrtu mode paſtahweš. — Nr. 1 rahda apſweizamun un eewehlaman modes parahdibu. Ta war buht tilklab balles, kà waſaras weeſſbu kleitene jaunām ſtukem; to war pagatawot no balta waj peleka, nebalinata linu audekla, waj ari wilanas drehbes ar ſutaſchas iſſchuwumu. Balta linu audekla kleitenes toti eeteizamas, jo tās iſſkatas glihti un ir praktiſkas, jo iſtura daudſ maſgaſchanu. Œchi apgehrba forma neween glihta, bet ari ehrtā, bluhje wakena, pahrkrihtošcha, ſwahrti pee ſemeš neduras, paibſi, neſafeeti.

Nr. 4. Apgehrbs ar eewilteem ſwahrteem.

nejumun no ſpizem war dabuht wiſlabaki tahdejadi, kad to nem no kreewu ſpizu lakateem, taš ir, no ſihda deega pagatawotām klepelſpizem. Ja nu tās grib ihſti ſmaltaš, kaħdas tās tagad ſewiſchki mode, tad nem wehl mihtſto ſihda garnituras lentiti un to lihſumoti uſ ſpizem uſſchuj. — Nr. 3 rahda kreewu jata, ta ir wakeni greeſta, kà bluhjes weidiga jata, ap widu eewilka. Teef teiktš, ka ſchahdas buhſchot nahkoſchu waſaru wirſjakas.

Tā ari ſtarp tagadejām lepnaſām modes parahdibam atrodam parauguš, kuri dſihwē noder. — Nr. 2 ir greeſnis weeſſbu apgehrbs, garnets ſpizem un pehrlem, ſchlepes ſwahrteem un tomehr taš naw tiſ nepraktiſkš, jo ſwahrtu forma ir gluda, kura tatiſchuneliſkeš no modes iſſtumteeš, tadehſ neſait, ka ſchahdu apgehrbu pagaſtawo no labaka materiala. Schahdu gar-

Muguras ſtats pee Nr. 4.

Apfkats.

Walßis domeß darbiba.

Walßis dome 1. februara sehðe nobeidß apspreeßt pa panteem (t. i. otrâ laßjumâ) **weetejâß teefâß reformâß projektû.** Dßihwaß debates fajet teefleetu ministra beedra **W e r e w k i n a** un oktobrista **U n t o n o w a** preeßkßlitumß — isnemt no domeß apspreeßchanâß litumprojektâ 2. datâß 9. eedalißjumu par swehrinatajeem un priwatâjeem adwo= kateem. Þehß **W e r e w k i n a** wahrdeem, dome newarot ap= spreeßt mineto projektâ datû, jo domeß komißija. tajâ isdarijuse tahduß pahrlaboßjumuß, kuri ejot pahri par wee= tejâß teefâß reformu un ministrijâß preeßkßlitumeem. Dome, pamatodamâß uß fawâm inziatiwew teefßbam, warot eefneegt fawuß preeßkßlitumumß atsewifßkhi. Þret ðchahdu waldbibaß preeßkßstahwja praßßjâmu energifßki uß= stahjâß oposißijjâß oratori. **U d ð c h e m o w s** faka, ka tahda praßßba noßßhmè domeß teefßbu faßchaurinaßchanu, jo dome taß wißuß jautajumuß drißßt apspreeßt wißâ plâßchumâ. Tahdâ kaßrtâ jau waldbiba katru reißi, kaß winai nepatißß pahrlaboßjumi, war peepraßßt, lai toß nonem no apspree= ðchanâß. Ja dome apspreeßch jautajumuß par teefu un adwoßkateem, tad ta war apspreeßt wißu, kaß ar teem ir faßarâ. Ja waldbiba nepatißß pahrlaboßjumi, tad lai nem projektû atpakat, bet lai neaprobeßcho domeß teefßbaß. Þret ministra preeßkßlitumu to paßchu ißfaka ari **M a k l a = k o w s**. Ja dome neatraidis ðcho preeßkßlitumu, tad drißß winai noteiß, ka ta wairat newar, ka ðajit tikai „ja“ jeb „nè“, ka ta newar taißt waldbibaß projektos pahrlaboßjumuß. **B u l a t s** ir pahrlæezinatß, ka ministrija neteiktu ne wahrda, ja ðchee pahrlaboßjumi padaritu ðlittatu adwoßkateem stah= wolli, bet tikko pahrlaboßjumi mehgina dot eedßihwotajeem labuß aißstahwjuß, ministrijai jau tuhliß ir fawi eemefßi. Sabrißhnaß, ka ministrijai ir ko preßim runat par ðßheem jautajumeem. Kadehß ta zeefß kßlußu, kaß pahrgroßa walßis pamatlikumumß, kaß isdod nelikumigo 3. junija aktu? Ja **Antonowß** ka wairatuma preeßkßstahwiß, war loßiteew ministrijâß preeßkßchâ, uß taß pawehli lißt preeßkßchâ, nonemt paßchu pahrlaboßjumuß, tad darba grupa to newar un leef preeßkßchâ apspreeßt 2. nodatâß 9. eedalißjumu. **W e r e w k i n s** wehl reiß mehgina peerahdit, ka pahrlaboßjumi, kuri aißter jautajumuß par feeweetem un ðchihdeem adwoßkaturâ, eet pahri par projektû. Winam peeweenoßaß **T i m o ð k i n s**, **S c h u b i n ð k i s**, **Antonowß**. **N o w i z k i s** II. paßino labo wahrdâ, ka labee balßos par pahrlabotâ panta nonemßchanu no deenas kaßrtibaß. **B e l o u f o w s** foß. dem., **U d ð c h e = m o w s** kadetu un **B u l a t s** darba grupâß wahrdâ pa= ðino, ka winu fratßijâß balßos, lai projektâ pantu apspreeßch, jo jaßin, ka 3. dome ðkatas uß ðchihdu un feeweefßchu jautajumu. Balßoßjot ar 157 pret 92 balßim peenem **Antonowâ** preeßkß= litumu, ka pantß naw domei apspreeßchamß. Þret pantu balßo ari wairumß oktobrißtu, neßkatoteew uß to, ka tee paßchi agrat peenehmufßchi pahrlaboßjumuß. Garakâß debates ißfauß wehl pantß, kurfßch noßata, kaßdaß leetas atrodâß meerteefneßchu pahrfßinâ. **M a k l a t o w s** (kadets), **T ð c h e r n o = w i t o w s** un **R o d i t ð c h e w s** (kadeti) faka, ka komißija ußtrah=

wuße meerteefneßcheem pahrat leeluß ußdewumuß, nododot to pahrfßinâ ari prahwaß par femew leetam.

3. februara sehdi wada knaßß **W o l k o n ð k i s**. Dome nodod tautâß apgaißmoßchanâß komißijai litumprojektû, kuru eefneedßiß 41 domneewß. **S c h i s** projektß atteezâß uß 2 milj. rubku leelu papildu kreditu pee 4 miljoneem, kuri jau pee= nemti 1910. gadâ tautâß apgaißmoßchanâß ministrijâß budßchetâ preeßkßch elementarßkolu buhwew. — **B o g d a = n o w s** referè par 33 domneeku preeßkßlitumu **d i b i n a t ð i ð k o = m a t e m a t i ð k â s f a k u l t a t e s p e e ð e k o ð c h o u n i w e r ð i t a t u l a u k f a i m n e e z i b a s n o d a l a m : H a r = k o w a s , K a s a n a s , K i j e w a s u n J a u n k r e e w i j a s u n i w e r ð i t a t e s O d e ð a .** — Tautâß apgaißmo= ðchanâß ministra beedriß **U l j a n o w s** pa= ðlaidro, ka waldbiba juhtot lihðß laukfaimneezibaß attihßtibai. Bet preeßkßch ðißiko=matematifßko fakultatu atwehßßchanâß wajadßßgi eewehroßjami lihðßelkhi. **K i j e w a s** uniwerßitatei ne= eßot wajadßßgi laukfaimneezibaß fakultate, jo tahda pa= ðtahwot pee weetejâß politechnikaß. **H a r k o w â** nodomâß atwehrt ðcho fakultati pee technologifßkâ iñtituta. Mini= strija eßot tadehß ar meeru eefneegt rudewß ðeßßjâ litum= projektû par laukfaimneezibaß fakultatu nodibinaßchanu pee **K a s a n a s** un **J a u n k r e e w i j a s** uniwerßitatem. **R e f e r e n t s** aißrahda uß to, ka nodibinajot leelaku ðlaitu atsewifßkhu mahzibaß eestahßchu, buhtu wajadßßgß wairat mahzibaß ðpehtu, nekâ tad, kaß nodibinatu laukfaimneezibaß nodatâß pee uniwerßitatem. **R e f e r e n t s** ußtur preeßkßlitumu ðpehtâ wißâ pilnibâ. Nobalßoßjot preeßkßlitumu nodod komißijam preeßkßch laukfaimneezibaß un tautibaß ißgßlithibaß leetam zaurßtatifßchanai un ißstrahdaßchanai.

Komißija leef preeßkßchâ ißßleht no paßtahwoßchâ lituma pantu, kurfßch peelaißch preeßkßch weenas pußew swehraftu, ka peerahdißjumu teefâß preeßkßchâ. **P a r t ð c h e w ð k i s**, **T i = m o ð k i n s** un **W o l k o n ð k i s** praßa swehrafta pee pa= tureßchanu. Ar 104 balßim pret 90 atteezigâiß paraßgraßß teek patu retß. Tahla tee paraßgraßi par swehraftu teek nodoti komißijâß apspreeßchanai. Runajot par praßßbu nodroßßhinaßchanu, **B e l o u f o w s** aißrahda uß laukßtrahdneeku apspreeßt stahwoßli un uß 1886. g. 12. ju= nija lituma ðchauru rakßturu, kurfßch aißstahwot tikai ußneh= meju intereßewß. Winßch praßa, lai tiktu ißstrahdatß litumß par laukßtrahdneeku ðalihgßchanu, kurfßch dotu ðtrahdneekew koalijijâß un ðtreiktu teefßbaß un fabriku iñspeßßijai padotu ari laukfaimneezibaß noßari. **N o w i z k i s** II. faka, ka paßtahwoßchâiß litumß eßot ðtrahdneeku puße, bet ðoßjal= demokrati aißkußtinajufßchi tikai ðcho jautajumu, lai padaritu fawu partiju popularu. Dome atmet pahrlaboßjumuß un ðoßjaldemokrati wehleßchanowß, peenemdama pantu par praßßbu nodroßßhinaßchanu komißijâß redatßßjâ. Nodatâ par teefneßcha lehmumu faßkâß debates par 138. pantu, kura paretß, kaßdos gadijumowß uß prahwneeka luhgumu peelai= ðchama no teefneßcha eepreeßkßcheja ðpreeduma ißpildifßchana. Debates nem dalibu **B e l o u f o w s**, **G e r a ð i m o w s**, **R o w a k e n k o** I., ministra beedriß **H a ð m a n s**,

Тшчернофвитовс un ziti. Pantu peenem komiſſijas redakzijā. Tapat peenem komiſſijas redakzijā septitās nodatas pantus par ſpreedumeem, astotās — par aiſmuguras ſpreedumeem un dewitās — par meerteefneſchu ſpreedumu iſpildiſchanu. Аpspreſſchot pantu par iſpildiſchanu ſpaidu zeta lihgumos par nekustamo ihpaſchumu (наемъ недвижимыхъ имуществъ) un pee proteſteteem welſeteem, dome peenem pantu komiſſijas redakzijā. Dome otmet wiſus kadetu papildinajumus un peenem komiſſijas redakzijā pahrejos pantus par iſpildiſchanu ſpaidu zeta. Tapat peenem ari diwus pirmos pantus par meerteefneſchu ſpreedumu atzelschanu zaur meerteefneſchu ſapulzem.

Wakara ſehdi wada Schidlowſkis. No 49 domeeem eefneegts **peepraſſjums par Amuras apgabala kara gubernatora nelikumigo rihzibu.** Kara gubernators zaur ſawu pawehli no 28. janwara aiſleedſis meldereem un labibas tirgotajeem uſpirkt labibu apgabala robeschās un no weetejeem ſemkopjeem, ja wineem naw ſewiſchſas apleezibas no intendanturas, ka eepirkumi teel taiſti preeſch wiņas. Peepraſſjumu uſſkata par ſteidsamu un winu ka tahdu pabalſta Тшchиткинs un Lerche. Lerche ſata, ka neefot nekahdu ſchaubu par to, ka neefot ſchaubu par leetas ſkaidribu, jo dabutās telegrafikās ſinas no Blagoweeſchtschenſkas pilſehtas galwas un birſchas komitejas preeſchſehdetaja to apſtiprinot. Peepraſſjumu atſiſt par ſteidsamu un peenem. Polizijas departamenta direktors ſata, ka waldiba dabujufe ſinat par gubernatora pawehli 30. janwari. Amuras apgabala generalgubernators paſinojis 2. februari, ka gubernatora nelikumigā pawehle atzelta. Dome peekriht tam, ka waldibas paſkaidrojumi tuhli jaapspreſch. Lerche aiſrahda uſ waldibas ahtro, energikto rihzibu, leel preeſchā ſekofcho pahrejas formulu. „Atſibdama eefſchleetu ministra paſkaidrojumus par peeteekofcheem, dome pahreet uſ fahrtejeem darbeem.“ Formulu weenbalſigi peenem. Turpinas eefſchleetu ministra paſkaidrojumu **apspreſchana pehz Dpofkas katolu baſnizas leetas peepraſſjuma.** Saronſkis ſata, ka baſniza peederejufe weenmehr katokeem. Pareiſtizigo garidſneeziba rihtojufes patwarigi, eefwehtidama katolu baſnizu. Baſnizas taiſtaju Schubowſku atleekas pretlikumigi aiſgahdataſ uſ zitu weetu beſ radineeku ſinas un eefſchleetu ministra atwehles, kas leezinot par weetejās waras nolaidibu.

Biſkaps Sewlogijs apluhko runā, kura welſas ilgak, neta ſtundu, faktus, kuri mineti peepraſſjumā un aiſrahda uſ to, ka Schubowſku preeſchtetschi buhwejuſchi Dpollā katolu baſnizu, bet netaiſjuſchi baſnizas preeſch freeweem un uniateem. Uniati noturejuſchi deewkalpoſchanas koka baſnizā un luhgſchanas namā, pehz kam ſalaſjuſchi 60 rubl. un materialu, lai waretu uſbuhwet baſnizu. Schubowſtis naudu panehmis un uſbuhwejis otru katolu baſnizu, kurā wed propagandu 1875. gadā. Kad leeta gahjufe pahraf tahku, katolu baſniza flehgta, bet 1890. gadā nodota, uſ Wiſaugſtako pawehli, pareiſtizigajeem. Biſkaps domā, ka newarot runat par katolu baſnizu, ka par Schubowſku priwatihpaſchumu. Wina eſot

walſts aggroſibas preeſchmets. Tahlat biſkaps apſtriht ſkaitlus, kuruſ Dimſcha peewedis par pareiſtizigo draudſes lozeklu ſkaitu. Diwās Dpofkas gminu draudſes winu naw 2000, bet 3000. Katoli praſot preeſch ſewim deewnamu uſ 17. aprila ukafa pamata, bet ſchis ukafs atteezotees tikai uſ tizibas brihwibu un newis uſ ihpaſchuma teeſbam. Tad biſkaps greeſch wehribu uſ to, ka ſchai leetā leela noſihme eſot walſts fahrtibas motiweem un atſtahta kreewu uniati zeeſchanas wehsturi. Sewiſchi daudſ wajaſchanu un paſemofchanu kreewi peedſihwojuſchi behdigajos 1905. un 1906. gados. Kad poteem ſchai laikā atdewa baſnizu, tad tas bij pehdejais treezeens preeſch kreewu uniateem. No tad lai mums wajaſsetu darit — mums, kureem poki atnehma ſawā laikā tik daudſ baſnizu, bet tagad mehgina ſagrahbt ar rotam nezelamu baſnizu — tautas dwehſeli. Tahlat biſkaps apſkata wiſos ſihkumos agitaziju, kura tikufe weſta par labu baſnizas atnehſchanai un par to, ka baſniza atnemta 1906. g. 30. aug. Dimſcha ſajijis, ka ſchai baſnizā neefot un nebuhſchot Deewa, bet winam neefot taiſniba. Kad 30. augustā baſnizā dſeedatas dumpigas polu dſeesmas, tad tur gan Deewa neefot bijis, bet tagad tur eſot un buhſchot Deews, kad gani un ganams pulks apweenoſchotees weenā luhgſchanā. Runatajs apleezina, ka neefot notikufe miruſcho atleeku ſaimoſchana. Tahlat biſkaps aiſrahda, ka peepraſſjums nahzis no ahreenes, — galwenā agitazija nahkufe no polu „kolo“ iſ Peterburgas. Behdigi runatajs pakawejas pee kreewu-polu tuwinaſchanās uſ kuru kreewi ejot ar atklahtu dwehſeli un iſplehſteem apſampeeneem, bet poki wedot diwkoſigu politiku. Gribotees tadeht ſazit: „Poki, brahki, ja jums ir dahrga tuwinaſchanās, newedat diwkoſigu rotaku un neaiſſſarat peepraſſjumus, kuri lihdsigi peepraſſjumam Dpofkas leetā! zitadi kreewu tauta juhs ſapratis un neatkaus ſewi peekrahpt. (Applauſi zentrā un pee labajeem). Pawlowitſchſ ſata, ka kreewu un polu atteezibam wajaſot dibinatees uſ ſawſtarpeju zeenibu, ko poki pateeſbā neewehrojot. Tad winsch peefihmē wehl, ka weetejee walſts waras preeſchſtahwi Dpofkas leetā naw ſtahwejuſchi ſawa uſdewuma augſtumos: wini naw peenahzigā laikā pabalſtijufchi baſnizas atdoſchanu pareiſtizigeem, kureem wina likumigi peederejufe, bet no katokeem nelikumigi atnemta. — Nahkoſchā ſehde peektdeen, 5. februari atkal ſpreeda par weetejās teeſas reformu. Nahkoſchā, 8. februara ſehde, kuru ſahkumā wada knaſs Wolkonſkis, walſts dome wiſpirms peenem wehl kahdu papildinajumu pee likuma projekta par weetejo teeſu. Tad 10 atſewiſchſus ſihlus likumu projektus: par konſulata dibinaſchanu Pragā, par twaikonu ſatiksmeſ uſtureſchanu pa Betſchoras upi u. t. t. Tad paſino, ka waldiba uſnehmuſes iſſtrahdat jaunos likuma projektus par diſhwokku eerahdiſchanu ofizeereem pilſehtās un par nodokku uſlikſchanu uſ krowa ehkam pilſehtās.

Dpofchinins ſino, ka ſemkopibas ministrija peepraſſjufe 466,900 rubl. papildu kreditu aiſzekofſchanas pahwaldei. Uſ budſcheta komiſſijas eeteikumu dome atwehl peepraſſtas ſumas weetā tikai 134,885 r. —

Wadibu tagad usnem Homjakows. — Matjušins sino par eefschleetu ministrijas peeprafteem 250,000 rbl. pabalsta ismatfashanu wispahrejai polizijai un schandarmerijai. — Woronins aisrahda, ka tahda pilniga nomeerinaschanas, par kahdu waldiba fapnojoj — proti, fapa kluffiba — nekad neefot Kreewija bijuse: weenmehradufchees gan zihnitaji tautas labā, gan ari tahdi schafali ka Dumbadse. (Trofknis. Fauzeeni: „Deefgan!“) — Presidents pahrtarau runataju un draud ar wahrda atnemfchanu. — Woronins, tablak runadams, issaka, ka dome, atwehledama 250 tuhftofchus rubfu, itka fazitu schandarmeem: „Behrteet tif duhschigi ar nagaitam! Kad jums tas fadils, mehš jums dofm jaunās.“ Munā wehl ziti par un pret, un pehz tam dome atwehl peeprafto sumu. Tablak dome peenem diwos lassjumos lifuma projektu par kredita pagarinaschanu topografu nodatas ufturefchanai Kaukasa ari 1910. gada, lai turpinatu semes gabalu atmehrfichanu iszetotajeem uf tureeni. — Peenem wehl 17 zitūs fihfus lifuma likuma projektus, un tad sehdi slehds.

Pehz weetejas teefas reformas projekta apspreefchanas walsts dome 12. februara sehde, kuru wadija knas Wolkonflis stahjas pee budscheta komifijas **budscheta referata zaurfstatifchanas par walsts eenahkumu un isdewumu farakstu preefsch 1910. g.** Peenem wispirms, ka runas laiks **1910. g. budschetu** apspreefshot, naw aprobeefchojams ar weenu stundu. Sagaida interefantas debates. Ministru loscha redj ministru preefschneeku B. A. Stolipinu, finantschu ministri Kofowzewu un zitūs. — Loschas pilnum pilnas ar publiku. Walsts domes finantschu komifijas referents profesors Aleksejento (oktobrist) pusotras stundas gara runā raksturo budscheta komifijas darbibu budschetu apfstatot. Pehz finantschu ministra projekta fahrtejo un ahrtahrtejo isdewumu kopsuma bijuse aprehkinata uf 2,630,032,545 rbl., bet fahrtejo un ahrtahrtejo eenahkumu kopsuma uf 2,545,817,522 rbl., pee tam istruhftofcho 84,215,023 rbl. ministrija gribeja segt ar kredita operazijam. Bet budscheta komifija atrada par eefpehjamu isdewumus pamafinat par 54,858,081 rbl. Referents aisrahda, ka isdewumu pamafinaschana isdarita ar leelako apdomibu, ta no kara ministrijas budscheta nostrihpoti tikai 6 miljoni, jo komifija labi sin, ka, zil tagad ari nespredikotu wisfadas idejas, tomehr tas palifshot tikai jauki wahrdi (labee applaude). Walsts apfardfibas usdewums ir wisleelakais tautas peenahkums, kuru dome arween atmines (wehtraini applauff, bravo fauzeeni). Minete 6 miljoni no 480 miljonu leela kofbudscheta famehra naw dauds un uslifti tam reformam, kuru fatts atmines: newareja peemehram nepamafinat isdewumus par flitteem sabakeem, bet komifija patureja nepahrgrofitus isdewumus par leelgabaleem un inschneeru wajadfibam. Wismasakee strihpojumi peelaisti tanis walsts dshwes nosares, pret kuram dome isturas ar fewifschu mihsleiftibu; tas ir: semkopiba, semes eerihziba un tautas isglihtiba. Ne pat weenu rubli komifija nenostrihpoya no pirmmahzibai nolemtam sumam, faihfsnot tikai par neleelu sumu buhwem nolemtos isdewumus galwas pilfehthas. Referents atfihst, ka finantschu ministrija ar leelako pretimnahfichanu ispidbijuse grubtos grahmatu weschanas darbus un dewufe komifijai wajadfigas finas. (Applauff, bravo fauzeeni.) Wisleelatee strihpojumi notikuschi pee dseliszeku un juhwas ministrijam. Eenahkumu sumu komifija, ar apdomibu strahdadama, atradufe par eefpehjamu paugstinat par 33,109,840 rbl. Ar preeku warot atfihmet 1910. gada sagaidamo degwihna leetofchanas pamafinaschanos, bet ar ruhpem jaraukas uf flitto stahwofli krona mehchu, nastas semes un kalnraguwju faimneeziabas. No komifijas isdaritee budscheta pahrgroffijumi ne tif ween atfahwufchi noslanot isdewumus ar

eenehmumeem, bet ari atlizinat 3,752,898 rbl. Tahda budscheta aprehkinaschana bes wajadfibas, isdarit jaunus naudas aifnehmumus, notikufe 22 gadus atpatat un pehz tam wairs naw atfahrtuojes. (Applauff.) Leela nosihme te bijuse labai raschai, fakara ar tas isdewigam konjunkturam. Labibas isweschana aifneegufe milfigus apmehrus; ta 1908. gada par 375 milj. rbl. Isdewiga raschas ismantofschana peewedufe Kreewijai dauds selta un weizinajufe tirdsneeziabas apgroffijumus; reisā ar to zehlees walsts kredits; muhsu walsts papiru kurs aifneedfis leelu augstumu. Ja mums buhtu wajadfigs, mehš waretu islaist kreditbitetes par 565 milj. rbl. Walsts rentejas departamenta tekofchais rehkins aifneedfis 265 milj. rubfu. Bes tam mums wehl ir swabads atlikums, zil leels, wehl naw nofakams; komifija wihu neaifnehma fawos aprehkinos, domadama atfahrt wihu finantschu ministra rihziba („bravo“ fauzeeni). Ari likumu deweju eestahfchu preefichanu wiafch atradis, kad buhs wajadfiba, kur to isleetot. Bet tomehr mums tagad atfal draud neraschas gads; tadeht neraugotees uf wiseem tagadejeem labwehligem apstahfkeem, mehš nedrihftam zeret, ka ari turpmat mums arweenu eenahks tildauds naudas. Isdewumi ja isdara ar apdomibu un taupibu. (Applauff.) Jaruhpejas par raschojofcho spehku atfihstibu, par labu nodofku fitemu un labu fahrtibu krona faimneeziabas. Bes tam wajadfiga stingra likumiba un fahrtiba, isdodot walsts lihdsfekus, un pastahwiga un neattariga kontrole par nauudas isdofchanu, to eedfihwotaji samafsa. Wis tas isteikts wispahrejos wahrdos, — ta nobeidj Aleksejento, — bet lai tee taptu dshwi un pahrwehrstos darbos, wajadfiga plafcha iniziatiwe no waldibas pufes un patfahwigis, nepahtraufks darbs likumu deweju eestahdes. (Wehtraini applauff wisā namā).

Alefejentam nofahpjojot no tribines atfkan ilga plaufschkinaschana. Peenem preefschlikumu runataju farakstu flehgt. Peerakftijees 21 runatajs.

Finantschu ministrs: 1910. gada budschetu dome usfahf skaitit zauri tahdos apstahkos, kuri eenehrojami isfchiras no pagahjuscho gadu budschetu apstahfkeem. Tagadeja budscheta projektā ir atfihmeti wif fcha gada eenehmumi, kuri sedf wisas walsts wajadfibas, kas naw nahjis preefscha, fahkot no 1888 g. No 1906.—1909. g. nahjas isdarit aifnehmumus. 1910. gada budscheta pirmaja projektā ari bija paredsets aifnehmums, bet budscheta komifija atfinufe to par newajadfigu. Salihdsfnot 1910. gada budscheta kofstaitli ar 1909. budscheta skaitli, israhdas, ka tagadeja budscheta kofsuma ir par 16. milj. masafa nekā pag. gada. Ta, bes schaubam, eepreeziносча parahdiba. Tablak eenehmumi aprehkinati stipri leelaki par 1909. g. eenehmumeem. Salihdsfnot projektetos eenehmumus ar 1909. g. eenehmumeem jaatfihst, ka projekts ir mehrens, pareijs un fastahdits ar apdomibu. Agrako budschetu raksturiga ihpafchiba bija ta, ka isdewumi peeauga ahtraf nekā eenehmumi. Tagad schis peeaugums atflahbst. Tahdu budschetu fastahdichanu, kad ar tekofcheem eenehmumeem sef wifus walsts isdewumus, war kritifet no teoretifskas pufes, tatschu jaatfihst, ka praktifka sinā schahda parahdiba preefsch Kreewijas ir koti eepreeziносча. Kreewijai laiks atpuhstees no aifnehmumeem. (Applauff.) Statotees no walsts interefchu stahwofka, tahda budscheta fastahdichana ir augstaka mehra fapratiga. Walsts ekonomifka un finanziafa dshwe schimbrihscham atrodas koti labos apstahkos; tadeht newar fazit, ka budschets fastahdits mahfsligi, waj ka Kreewijai draud kahdas nopeetnas grubtibas finanziafa un faimneeziasta dshwe.

Kreewijai ir preefekofchi labibas krahjumi. Naudas apgrofiba stahw uf zeescheem pamateem. Nostiprinajufchees

neween walstis, bet ari ziti fondi. Pag. gadā paaugstinājusees zenā wifē wehrtspapiri, daschi pat par 13 proz. Daschās walstis fondi masleet pašeminājusees, lai gan winaš naw bijušas jušas un tām naw bijis jawed karsch. (Labee fauz „bravo“). Ari tautā redsama finanzielā stahwotka ušlabošchanās: paleelinajeēs zutura patehrinšch, paleelinajeēs naudas noguldijumu flaits semneeku bankā. Paleelinajuseēs ari nodoktu maksaschanas spehja. Wifē schiee apstahki dod mums eemeslu, nebuht pešmisteem. Zau fazito eewehrojot, waru apgalwot, ka mehš esam gahjušchi pareisu zeku. Mehš esam darijuschchi pareisi, ejot pa to zeku, kurā Keisara Majestates waldiba war meerigi un draudšigi strahdat kopā ar tautas preefšchahweem. (Applaušē widū un pa labi). No gruhtās pagahtnes esam nonahkušchi pee labakas tagadnes; tagad jazenschas pehž wehl labakas nahkotnes.

Ministrs beidi runu, fazidams, ka manta teef sawahkta tautas mantas lambaros un ka tas teef darits walstij par labu un Keisara Majestatei un mums par swehtibu. (Stati, itgi applaušē un „bravo“ fauzeeni).

No Walmecras. Kofmuischas alus daritawas ilg gadejais aldaru meistars, igaunis Tenis Nātkš miris ap mehram 2 nedekas atpatat Terbatā. Winsch nowehlejis ap 50,000 rubtu igaunu Bergmana fondam isglihtibas noluhkeem, bes tam 10,000 rbf. Maselas pagasta skolai, kurā nelaišis mahzijees, 1000 rubt. schi pagasta nabageem un 1000 rubt. Helmetas bāsnizai, ar to nomireja kapu ušfopt.

Dobeles aprinka dseefmu swehtki Jelgawā. Swehtdeen, 14. februari, jelgawneekem bij swehtku deena. Latweeschu beedribas jaunajā namā dēwa konzertu 11 Dobeles aprinka dseedataju kori ar kahdeem 400 dseedatajeem. Pee konzerta peedalijs fefoschi kori: 1) Behrsmuischas = Sihpeles Isglihtibas beedribas koris, wadonis Kr. Zihrušis. 2) Bramberges Sadraudšigās beedribas „Lihgo“ koris, wad. K. Burmals. 3) Dobeles Dseedaschanas beedribas koris, wad. G. Peise. 4) Elejas Dseedaschanas beedribas koris, wad. J. Laiweneeks. 5) Erzogu=Lapskalna Dseedaschanas beedribas koris, wad. K. Suika. 6) Jelgawas Annas bāsnizas koris, wad. D. Kaulinšch. 7) Jelgawas dseedaschanas beedribas „Liras“ koris, wad. D. Kaulinšch. 8) Jelgawas Nikolaja bāsnizas koris, wad. G. Gulmans. 9) Jelgawas Palihdšibas beedribas koris, wad. J. Leepalns. 10) Dsolneeku dseedaschanas beedribas koris, wad. L. Sprukowstis. 11) Seleneku Sadraudšigās beedribas koris, wad. K. Schuberts. Swehtku dirigents bija brihw. D. Kaulinšch. Swehtkus atklahja ar walstis himnu, kuru nodseedaja wifē kori orkestra pawadijumā. Tad dseedatajus un swehtku weefus, kuru bij eeradees pilns nams, apšweiza dseedaschanas beedribas „Liras“ preefšchneeks. Tam sefoja preefšchlahjumi: 1) Kaulina par dseefmu swehtteem, 2) Laiweneeka par dseedaschanas swaru un nosihmi audsinaschanā un dšihwē, un 3) Schuberta par lauku koru dšihwi un darbibu pehdejos 25 gados.

Swehtku otrā dakā bij saweenotu koru konzerts, brihw mahflineeka D. Kaulina wadibā. No nodseedatām dseefmam, tā labi isderuščas, jaatšihmē sefošchas: jautkā kori — Jurjanu Andreja „Wifē upites es isangu“, D. Kaulina, „Wifē mani radi raud“, Jurjanu Andreja, „Tauteescham roku demu“, Mik. Alunana, „Diwi zelineeki“, G. Wihtola, „Gaišmas pils“, „Kur tu eef bāhlelini“, tautas dseefma uš balšim listā no J. Zimses un Sehrmuhtfla. Wihru korim wislabaki isdewās Jurjanu Andreja „Bandineeka rudsi auga“, J. Wihtola: „Dod man tehtin“ un Wiegneru Ernsta „Trimpuka“ orkestra pawadijumā. Rā neisderuščas jamin buhtu wihru korim G. Weidenberga „Uš juhras“;

tenori aisseidšas baseem preefšchā, tā ka tikai dseefmas beigās balšis atkal dabuja kopā! J. Wihtola tautas dseefmā „Aun, meitina, baltas kahjas“ — wifē panti tifa weenmufigi nodseedati, weenu no otra neatšchkirot. — Zauttu koru dseefmas A. Kálnina „Dsoldehli, Leepu meitas“ un D. Zimses „Kas tee tahdi, kas dseedaja?“ wihreeschu balšis pirmos pantos laikā neefkrita. Rā ari israhdijs par wahjam. Konzertu nobeidša ar Baumana „Deews swehti Latwiju“. Wišpahreji jasaka, ka seeweeschu balšis, it fewischi soprans, bij pahratas par zitām balšim. Konzerts bes schaubam buhtu isdewees daudš labat, ja buhtu notikuschi wairak kopmehginajumi. Rā dširdeja, tad noturets tikai weens weenigs kopmehginajums fefideenas wakarā.

No Schpils. 11. februari kahds tejeenes faimneeks K. swineja kahšas ar sawu deenestneeci - audšefni M. Saimneeks ap 60 gadeem, audšefne ap 20. Zaanawu mihlejis ari kahds kalejs S., kahdi P. no fahkuma bija nesapraschanā, pee kura eet un kuru atšahst. Weidšot isredsejās par ihsteno faimneeku K. Kaut gan kalejs kahšās netizis eeaizinatš, tomehr winsch eeradees un gribejis jauno pahri apšweikt. Kad nu tas nawa isdewees, winsch gahjis mahjās un pašchā K. istabas preefšchā tif nelaimigi kritis, ka bijis uš weetas pagalam. — S. tehws 1908. g. pawasari dsehrumā nokrita no Daugawas krasa un nosihkta.

Randawa. Weetejās pilsehtas wehlešchanās, kuras notika 8. februari, uswareja wišpahreji latweeschu wehle-taju liste ar lihdišchinejo meestina wezako Rupaifu preefšch galā. No dascheem wahzeescheem un latweescheem fahstah-ditai oposijai nebija nekahdu panahkumu. „Df. W.“

Rigā 17., 18. un 19. februari fapulzees muhšu **lauf-faimneezibu beedribu delegati** un tee, kam ruhš muhšu lauffaimneezibas nahkotne. Schajās fapulzes, mums schheet, deretu pahrrunat kahdas jaunās, mums semfopjeem nepeezeeschamas beedribas dibinaschanu. Mums ir daschadas beedribas, tā semfopibas, konsuma, trahž- un aisdewu fabeedribas, bet, kahdas beedribas mums parifam truhšt, ta ir muhšu **lauffaimneezibas raschojumu pahrdoschanas beedriba**. Mums, semfopjeem, newen labi jarascho, bet ari labi japahrdod. Renoleedšot nēmaj muhšu konsumbeedribu nosihmi, waretu pat fazit, ka mums tahda lauzineeku fabeedriba, kuras mehreis buhtu muhšu raschojumu teescha pahrdoschana uš ahrsemem u. t. t., schimbrišcham tihri waj dšihwibas jautajums. — Ko lihdi labi raschot, ja prezi newar pa zenai labi pahrdot! Lai eedomojamees tikai muhšu lauffaimneeku leelo atkaribu no labibas uspirzejeem un leelo starpibu, kahda nereti pat starp Rigas biršchas tirgus zenam un zenam, kahdas muhšu lauffaimneeki pateesi dabun. Par rudseem Rigā (120 mahz. fmag.) nesen maksaja 100—104 kap. pudā, kamehr Jelgawas apfahrtne uspirzeji dēwa tikai ap 80 kap. pudā. Sirds tihri fashnaudšas, ja janostatas, ka semfopim sawi raschojumi nereti jaatdod par pus wēlti. Schai leekā kas darams steidšigi ween. Buhtu **janodibina lauffaimneezibas raschojumu zentrala efsportsabeedriba ar sawu nodalam vilsehtās un uš laukeem**. Saru nodalam tihlweideji buhtu japahrkahj wiša Latwija.

Jurjonu Juris, latweeschu musikas mahflineeks-komponists, noswinejis 8. februari sawu 25 = g a d u r = b i b a s j u b i l e j u. Interimteatri scho gadijumu swineja ar koncertu.

No Jaunā Rigas teatra biroja fino: Trefsch-deen, 17. februari, parahdišees reis uš latweeschu flatuwees dramatisetais Krestowstija romans, flatu luga 8 ainās „**Peterburgas dšihwes duhšnaja**“. Luga ilgatu

laiſu eestudeta un preeſch tās pagatawotas jaunās deko-razijas. Saturs toti tuws M. Gorkija ſtatu lugai „Dibenā“.

Beektdeen, 19. februari, tautas iſrahde uſwediſ beidsfamo reiſi ſchīnī ſefonā Getes tragediju „Faust“. Meſiſtoſeta lomu tehloſ Wilis Seglinſch

Jaunā Nigās teatra personals ſarihko ſeſtdeenās wafarā, 20. februari, ſawu pawafara karnewalu jeb tā ſauzamo „Maſku balli“ un laiſni eeluhds juhs pee tās peedalitees, ſawas deenas ruhpes mahjās atſtahjot. „Karnewals“ zehlees no wahrdeem „carne vale“, — t. i. ardeemu gala! ſefonai un lihds ar to ari algai beidsotees, daſchreis latweeſchu atteerim ir teeſcham jaſaka „carne vale!“ Un te nu mehſ eſam nonahtuſchi pee muhſu iſrihſojuma karnewala jeb maſku balles mehrka. Staidrs atliſkums no iſrihſojuma naſt par labu jaundibinamai, regiſtreſchanai jau eefneegtai „Latweeſchu ſtaturwu Darbineeku Beedribai“ un J. A. Dubura dramatiſko kurſu ſamaſſai. Maſkarade notiks deforetā teatra ſahlē. Lai ſagahdatu zeramajeem daudſajeem apmekletajeem jo patihſtamu jautribu, tad leela dafa teatra personala buhs maſkās. Beſ tam ſahlē daſchadi pajautrinajumi un pahrſteigumi no personala puſes. Starp zitu „ſchiganu no metne“ (teatra foris P. Gruſnas wadibā). Tuwafas ſinas ſlubinajumos. Jaunā Nigās teatra personals.

Mahjitajs Andreews Needra 9. februari runaja par laulibas problemu. Preeſchlaſſjums bija peewilzīs daudſ klauſitaju. Jauna bet Needra nēla neſneedſa. Laulibas problems apſtatits no ziteem jau pamatigaki. Andreewa Needras preeſchlaſſjumi pilni leelako pretruunu, kaſ zitadi ari nemaſ newar buht, ja eedomajamees, ka Needra winos rauga iſpatikt tā muhſu kreisajeem, kā ari galeji labajeem. A. Needras preeſchlaſſjumus turpmat apſtatifim plaſchat. Wiſch wehl runaſchot par Jeſus dſihwi.

Nigās apgabalteeſa 11. februari iſteefaja ſtarp zitām apſuhdſibu pret bijuſcho 4. Maſlawas preeſchpilsheſtas polizijas eezirkna nodakas uſraugu Kristapu Boronſtu par to, ka taſ, iſdarot naktis dſihwoſku kratifchanas, wiſai nepeeklahjigi uſwedees ar ſeeweetem, ihpaſchi jaunawam un nereti iſdarijis patwaribas. Kā jau taſ bija paredſams, wiſch tika attaiſnots.

Weetejā kara teeſa 11. februara ſehde iſteefaja diwas apſuhdſibas pret 115. Wjaſmas lahjneeku pulka apatſchlareiwjeem, kuri bija apwainoti par paſchſakropſchanoſ, lai tahdejadi atſwabinatōſ no kara deeneſta. Weenu no wineem, Aſanaſhju Daſchewiſchu par to noteefaja uſ 1 gadu, bet wina beedri Amoſu ſcharchunu uſ weenu gadu un 6 mehneſcheem diſziplinarbataljonā.

Peterburgas uniwerſitates ſtudenti paſneedſa aiſejoſcham rektoram Borgmanim pateizibas adreſi, kurā iſteikta dſita noſcheloſchana par uniwerſitates eemihlota wadona aiſeeſchānu.

Peterburgas ſlepenpolizijā eeradees bijuſchais ſwehrynatais adwokatſ A. J. Buſchſ un paſinojis, ka wiſch teekot meklets no Terbatas polizijas par pilnwaras deweju naudas iſchkeſchānu. Buſchu tuhlin apzeetinaja un aiſſuhſtija uſ Terbatu.

Friedricha Schopena 100-gadu jubileja 9. (22.) februari leeliſki noſwineta Waſchawā. Tureenes Kruiſta baſnižā glabajotees ſchi miruſchā leelā p o k u komponiſta un muſika ſirds. ſchāi baſnižā tad ari tizis ſarihlots ſwinižs deewalpojums. Nolemitſ zelt Schopenam Waſchawā peeminelli.

Rijewā, 6. februari. Zaur eepreeſcheju iſmekleſchānu iſſinatſ, ka ſchejeenes Troiztas kloſteri iſſchlebrdeti wairaf

nēlā 300,000 rbl. Ari zitadi kloſtera ſaimneeziſbā uſeeta nolaidiba un nepareiſiba. Kloſtera preeſchneekſ atzeltſ no amata un aiſſuhſtits uſ Michailowa kloſteri.

Taſchkentā, 10. februari nomira **Wera Komiſarſchewſkaja,** weena no wiſeewehrojamaſam kreewu ſtatuweſ darbneezem. Taſchkentā wina ar ſawu trupu dewa weeſu iſrahdes. Wahſſlineeze bijuſe ſaſlimuſe ar bakam un no tam iſzehluſeſ aſins ſagifteſchānās, kam ſekojuſe nahwe. Sem direktora R. Kejlobina direkzijas wina ſawā laikā tika lihdsſpehlejuſe Peterburgas Keiſariſkā teatri un wehlat nodibinaja Peterburgā pate ſawu „Jauno dramatiſko teatri“, kurſch drihs ween eeguwa leelu eewehibu. Lihdsjekkeem peetruhſtōt, wina to wehlat atdewa ziteem un pate ar ſawu trupu ſahka dot weeſu iſrahdes neween daſchadās Kreewijas pilſheſtās (ſtarp zitu 1908. gada rudenī ari Nigā), bet ari Amerikā. Pehdejā laikā parunaja, ka teatra leetai deefin kā neejot, wina turpmat buhta nodarbojuſeſ waj weenigi ar dramatiſku ſtundu paſneegſchānu. Te wina pahrſteidſa nahwe. ſchi ir treſchā leela kreewu ſeeweete, kaſ weenigi pate ar ſaweem ſpehkeem tabdu ſtahwoſki eekarojuſe. Lihdsigi ſawām preeſchgaſhejām **Sonai Kowakewſkai** — eeweſrojama matematiſke un uniwerſitates profeforeene — un **Marijai Baſchirewai** — apdahwinata glesnotaja, ari winaſ ſwehtigo darbibu pahrtrauja pahragra nahwe. —nſch.

Ahrſemes.

Tuwajos un tahfajos auſtrumōſ noteek leetas, kaſ war weegli ween noweſt pee kara. Biſainais kineetis peerahdijis, ka diplomatižā taſ pahrſpehji pat angli. Leeta luhſta, ka kineeſchi ſaſuhſtijuſchi Tibetā kara ſpehtu un Dalai Lama, kineeſchu kara ſpehſam tuwojotees Laſai (Tibetas galwas pilſheſtai), aiſbehdſis uſ Inbju. Tibetā ihſti tika wahrda pehz peedereja pee Kinas. Ihſtais Tibetas waldneekſ bija Dalai Lama. Tagad nu Tibetā pateeſibā paliks par Kinas prowinsi, ja angli waldiba nepabalſtis Dalai Lamu un tam ar eerotſcheem rokā neſataiſis zelu uſ Tibetu, bet naw domajams, ka angli Dalai Lamam par labu uſnems tagad kara gaſheenu uſ Tibetu. Uſ papira jau ari angli un kreewi atſinuſchi Kinas wirſwaldibas teeſbas Tibetā. Kluiſbā bet angli zereja paſchi Tibetu dabut rokā un uſ tureeni tapehz jau tituſchās ſuhſtitas angli eſpedizijas. Bet kamehr angli ar diplomatiſkeem lihdsjekkeem zereja dabut Tibetu, tikmehr kineeſchi ſarihkoja pateeſu „kara gaſheenu“ un palika par ihſteem Tibetas kungeem. Un ta biſainee nejoko un ſina ko dara, par to leezina iſlaiſtais Kinas keiſara paſinojums, ka Dalai Lama atzeltſ no ſawa garigā amata (Dalai Lama Tibetā budistu wirſpreeſteris — pahweſts), tapehz ka wiſch intrigejis pret kineeſcheem, nemaſſajis kineeſcheem meſlu u. t. t. Noteikta jauna Dalai Lamas wehleſchana. — **Turziā** eekſhejs meers wehl naw nodibinajees. Arabijā, Sirijā, Albanijā wehl arween ruhgt un ploſas nemeeri. Saunturki, leelas, tapehz waj ſawu laimi grib iſmehginat ahrežā karā ar Bulgariju waj Greetiju. Uſ Bulgaru robeſcham ſtarp turku un bulgaru robeſchu ſaldateem notikuſe aſnaina ſadurſme. Abās puſes krituſchi un eewainoti. Konſtantinopolē waldibas ap- rindās ne wiſai patikuſchās runas, kahdās no Kreewu un Bulgarijas waldneekkeem bulgaru zaram Ferdinandom Peterburgā weeſojotees turetaſ, jo tajās uſſwehrta Bulgarijas patſtahwibas un neatkaribas iſfludinaſchana kā Kreewijas ſewiſchſ nopelns. Turku awiſes eeteiz tuwoſchānos wahzeem, jo Balkanu ſlahwu tautibam apweenojotees un ſtiraſām topot, Balkanoſ jaradot zits pretſwarſ, jo Turzijai Balkanoſ jaſpehlejot arween galwenā loma. Warot tikt pat noſlehgta Balkanu walſtju ſabeedriba, bet winaſ galwai

wajadsetot buht Turzijai. — No Atenam sino, ka projekts par **greeku konstituzijas** zaurstatifichanu jau isstrahdats un isfubtits partiju lidereem. Naktoschâ nebekâ projektu eefneegs parlamentâ. Projektâ paredseti schahdi jauni pahrgrosijumi: budscheta obligatorifla zaurstatifichana no parlamenta, balsu nodoschana pee wehleschanam ar sifhitem, deputatu wezuma pamafinafchana no 30 us 25 gadi un ofizeeru nepeelafichana par deputateem. — Preekschlikums **Franzija** par aifflahtu balsoschenu pee tautas weetneeku wehleschanam no frantschu senata (augfchnama) atraidits ar balsu wairakumu. Schis wairakums fastahdijâs is wal-doscho radikatu partiju peederigeem. Par aifflahtu balsoschenu wiswairak eestahjâs basnijâs partijâs peekriteji. Bet tã ka atflahta balsoschana arweenu mehds nahkt par labu wal-doschaj partijai, tad radikali, kureem tagad Franzija ir wal-dibas groschi rokâs, negrib no atflahtas balsoschanas atteiktees. **Wahzija** wehl arween farihko eelu demonstracijâs par labu pruschu landtaga wehleschanu reformam un pret Betmana fon Solwega scho wehleschanu reaktionaro likuma projektu.

Nujorkâ, 10. (23.) febr. Is Filadelfijas dabutas sinas par jauneem eelu nemeereem, kuras fazehluschi dselsz-jetu kalpotaji. Nogalinati wairak nekã 100 zilweli.

Konstantinopolê, 10. (23.) febr. 30 is Saunturku komitejas isstahjuschees deputati nodibinaja tautas weetneeku namã jaunu tautas fratziju.

— Pehz wehtrains sehdes fenats ar 55 pret 7 balsim atraidija Ferida paschã preekschlikumu, pahrsrahdat konstituziju Midchata paschã konstituzijas garã, kahda ta tufuse ufstahdita 30 gadus atpakã.

Glasgowã, 26. (13.) februari. Isgatawojot kahdu jaunu sprahgstoschu weelu notika breefmiga eksplofija, zaur kuru fagrauti trihs nami un nonahwetãs trihs, gruhti eewainotas astonas un weegli wairak personas.

Romã, 27. (14.) febr. Kardinals Rampola usgahjis watikana bibliotekã kahdu Karla Leelã rokrakstu, keisara dsejoli, rakstitu latinu walodã.

Berlinê, 27. (14.) febr. Berlinê un Frankfurtê pee Mainas notureja protesta mihtinus pret Prufijas landtaga wehleschanu likumprojektu. Frankfurtê pee mihtina peedalijuschees ap 50,000 zilwetu. Nekahdas nekahrtibas neiszehlãs.

Muhfu bildes.

„Pehdejee stari“ ir weena no eewehrojamaam Wilhelma Purwischa glesnam. Schi glesna sawã laikã godalgota ar selta medaku Parise un ir ari pateesi meistara darbs. Pehdejee stari spihd pahri muhfu dsimteneš lau-keem un pehdejee sneegi atstahj semi. Glesnã ir poesija, ta ir peewilziga tã dsimtene. — Pasneedsam schini bur-nizã ari leelãs sweedru rakstneezes *Selmas Lagerlöf* gihmetni. Selma Lagerlöf, kuras eewehrojamo romanu „Gesta Berlingu“, patlaban drufajam, tã jau aifrahdits, apbalwota ar Nobela premiju par tãs nopelneem literaturã, ihpafchi par „Gestu Berlingu“. Selma Lagerlöf dsimuse 20. nowembri 1858. gadã Merbakã (Wermalandê), apmeklejuse skolotaju seminaru Stokholmã, sabijuse kahdu laiku par augstakã meitemu skolas (Landstronã) skolotaju un no 1897. gada nodarbojas weenigi ar rakstneezibu. Ar „Gestu Berlingu“ wina us reis eeguwa pasaules slawu. „Gesta Berlings“ („Gösta Berlings Saga“) tulkots wifãs kulturã tautu walodãs, tã peem., danu, wahzu, anglu u. z. — „Apafschemes Parise“ leel eestatitees wis-pahri modernas pilsehtas apafschã, tã tur isftatas. Wirs-

femes pazekas nami, pa eelam brauz, bet tur apafschã sem mahjam un eelam, tã bildê redsam, ari eet un krusfojas dselszjeki Dsihwe walda ari apafsch semeš. Gewehrojot to wifu, war eedomatees, kahdas breefmas no pluhdeem bijufchas japahrzeesch modernajai Parisei.

Grahmatu galds.

Redatzijai peefuhhtitas schahdas jaunas grahmatas:

Bahrenite un mahtes meita. (Behrneem VIII.), Rigas Latw. Weedr. Derigu Grahmatu Nodalas isdewums Nr. 210. Makã 25 t.

Speekis un diwi suni. J. Purapukes. (Paschtautu rakstneeki IX.), Rigas Latw. Weedr. Derigu Grahmatu Nodalas isdewums Nr. 212. Makã 15 kap.

Runtfcha-Nura pasakas II. (Jaunibas raksti.) Rigas Latw. Weedr. Derigu Grahmatu Nodalas isdewums Nr. 213. Makã 15 t. M. J. Lisowstis. **Wehmec zeeteji.** Tulkotjis —s. Rigã, 1910. T. Raumana apgahdibã. Makã 5 kap.

Walejas wehstules.

Pr. — P. Lai jau lai. Tas muhs neattures aplarot „finatnisku putru“.

A. B. — A. Sinatnists un literarists schurnals naw nekahda partijas programa, kurã logiski war eetipt tikai kahdas sinamas weenas partijas nosazijumi. Sinatne ir internacionala un pazekas pahri par wifam partijam. Tãpat tas leelã waj mafakã mehrã ir ar literaristiem darbeem, wispahri ar mahfslu. Ir finatnes un mahfslas darbi, kas jaatfihst un kuras ari atfihst wifãs partijas. Tãpehz daschadu partiju rakstneeku un mahfsleneeku apweenoschana pee kahda nebuht finatnista un literarista schurnala neween eespehjama, bet pat eeteizama un pee mafam tautam sinamos apstahkos war buht pat ne-peezeeschami wajadfiga.

Redaktors: Dr. philos. P. Sãlits.

Ihpafschneeks un isdewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

Ch. Jürgensohn,

wihnu leeltirgotawa,

peebahwã

eekschsemes un ahrseemes wihnus,

kã ari konjaku „Royal“,

stipru wihnogu wihnu 50 k.

sefoschãs filialês:

Suworowa u. Dsirnawu eelu stuhri,

Jelgawas schofejã Nr. 12,

Ahgenskálnã, Wleschja eelã Nr. 4a,

Petschat funga namã,

Wehweru eelã Nr. 7, Wez-Rigas stuhri.